10 זייטען

(טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע — זעה 9-טע זייט.)

פרייז 15 גראשען

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

נייער פאלקסבלאט

№ 67 | Łódź, Środa, 18 marca 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאדז, מיטוואך פ' ויק"פ כ"ד אדר תרצ"ו | 14-טער יאהרגאנג

גענעטיגע אימפאזאנטע פראטעסט-אקציע

געגען אנטיסעמיטיזם, גזרות. באיקאט און עקסצעסן

אלע געשעפטן, ביוראען, פאבריקען און שולען געווען נישט טעטיג

אין לאדז

די יודישע באפעלקערונג אין לאדז האט נעכטן פאראייניגט, ערנסט און ווירדיג אויסגעדריקט איהר פראטעסט געגען אנטיסעמיטיזם, באיקאט, גזרות און עקסצעסן, דער פראטעסט, וועלכער האט געדויערט פון אינדערפריה ביז 2 א זייגער נאכמיטאג איז געווען אן אימפאזאנטער און נישט געשטערט געווארן דורך קיין איין גרופע אדער קלאס פון דער באפעלקערונג.

נאך מאנטאג אין אווענד האט דער לאדזער קאמיטעט פון „בונד" ארויסגעגעבן אן אויפרוף, וועלכער האט גערופן צום פראטעסט-שטרייק און ס'איז שוין געווען זיכער, אז אלע יודישע ארבייטער, באאמטע און האנדלס-אנגעשטעלטע האבן אויפגענומען דעם רוף פון די יודישע ארבייטער צו שטרייקן א האלבן טאג און אזוי ארום צו פראטעסטירען געגען עולות און מאניפעסטירען פאר אונזער כבוד.

אבער די אקציע איז נישט געבליבען נאר צווישען די יודישע ארבייטער, צו איהר האבען זיך פאראייניגט דאס גאנצע יודישע האנדווערקערטום, די קליינהענדלער און אלע אהן אויסנאהם יודישע סוחרים, וועלכע האבען פערמאכט זייערע געשעפטען און זיי נישט געעפענט פריהער ווי 2 א זייגער בייטאג.

פון באלד אינדערפריה אן האבען זיך באוויזען דעלעגאטען פון די פאראייניגטע אקציע-קאמיטעטען און האבען באוואוסט די פערשפעטיגטע צו שליסען זייערע געשעפטען און געוועלבער. א חוץ עטליכע צו להכעיסדיגע עקשנים, וועלכע מ'קען צעהלען אויף די פינגער פון איין האנד, האבען אלע סוחרים פערמאכט זייערע געשעפטען און געוועלבער.

געשטרייקט האבען אלע אהן אויסנאהם יודישע ארבייטער אהן אונטערשיד פון ריכטונג, אלע האנדעלס-אנגעשטעלטע סיי ארגאניזירטע און סיי נישט-ארגאניזירטע יודישע באנק-באאמטע, אזוי אז די יודישע באנקען זענען געווען געשלאסען, קהלה-באאמטע, אינזשיניערען און דירעקטארען פון די גרעסטע יודישע פירמען ווי, ווידזעווער מאנופאקטור, אייטינגאן, דזשענטעלמען און בכלל איז קיין שום יודישער באאמטער נישט געקומען צו דער ארבייט.

פיל יודישע עלטערען האבען בכלל זייערע קינדער נישט געשיקט אין די שולען אריין. דא וואו די קינדער זענען געקומען אין די שולען, זענען די לימודים באלד איבערגעריסען געווארען, ווייל אדער די שילער אליין האבען סטיכיש פערלאזען די שולען, אדער די לעהרערשאפט האט זיך סאלידאריזירט מיט דער אקציע און פונאנדערגעלאזען די קינדער.

אויף די מארק-פלעצער האבען זיך די יודישע טארג-שטייער נישט ארויסגעשטעלט, די האלעס זענען געווען געשלאסען.

די יודישע צייטונגס-פערקויפער האבען נישט פערקויפט קיין צייטונגען ביז מיטאג. 2 א זייגער איז ערשינען דער נעכטיגער נומער פון „נייעם פאלקסבלאט".

די קעלנער-ארבייטער האבען נישט געאר-

(ווייטער זעה 10-טע זייט)

שחיטה-געזעץ פון סיים

צוריק איבערגעשיקט געווארען אין דער אדמיניסטראטיווער קאמיסיע צוזאמען מיט די אויסבעסערונגען פון דער רעגירונג צו בעגרעניצען די שחיטה לויט די בעדערפנישען פון יודען

פרייטאג קומט דאס שחיטה-געזעץ צוריק אויפ'ן סיים-פלענום

די שפאנונג אין סיים.

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

דער געוואלדיגער אינטערעס ארום דער היינטיגער היסטארישער סיים-זיצונג האט געבראכט דערצו, אז מענשען האבען געוואלט צאהלען פאר איינטריטס בילעטען גרויסע סומעס געלד.

די קאנטראלע ביים אריינגאנג איז זעהר א שטרענגע. קיין שום זייטיגע פערזאן ווערט נישט אריינגעלאזט.

11 א זייגער. די גאלעריע פאר'ן פובליקום איז נישט פול; דאגעגען די לאזשע פאר דער פרעסע איז שטארק בעזעצט. ס'זענען געקומען זעהר פיל פאר-שטעהער פון דער אויסלענדישער פרעסע.

א סענסאציע האט ארויסגערופען דער פאקט, וואס עס האט זיך אלס גאסט באוויזען דער בערימה-טער העלד פון באיקאט אין יאהר 1913, דער רעדאק-טאר פון דער יודען-פרעסערישער צייטונג „דוואַ גראשע" — אנטאני סאדזשעוויטש...

אין דער רעגירונגס-לאזשע זעהט מען די גאנצע רעגירונג) חוץ דעם פרעמיער קאשטשאלקאווסקי.

עס איז אויך געקומען דער וויצע-איינערן-מי-ניסטער קאוועצקי און דער נאטשעלניק פון מינדער-הייטס - דעפארטאמענט ביים איינערן-מיניסטער סו-כעניעק.

12 א זייגער. די יודישע דעפוטאטען האבען אנ-געהויבען א בעראטונג וועגען דער אינטערפעלאציע פון זייערע רעדנער, בעת דער דעבאטע ארום דעם שחיטה פראיעקט.

ס'איז בעשלאסען געווארען, אז דעפ. זאמער-שטיין זאל האלטען א רעדע פון קאנסטיטוציאנעלען שטאנדפונקט; דעפוטאט הרב רובינשטיין פון רעליגיעזען שטאנדפונקט, און דעפ. מינצבערג — פון עקאנאמישען שטאנדפונקט. העכסטוואַרשיינליך וועט דעפ. מינצבערג אלס רעליגיעזער יוד און פערטרעטער פון די ארטאדאקסען בעלעגען א פיערליכע רעליגיעזע שבועה מיט'ן קאפעל אויפ'ן קאפ, אז די שחיטה איז איינס פון די הויפט-יסודות פון דער יודישער רע-ליגיע.

1 אזייגער. צווישען די קריסטליכע דעפוטאטען ווערט געפיהרט א שטארקע אגיטאציע ארום דער שחיטה-געזעץ. א סך קריסטען, אגיטירען, אז דער סיים זאל מסכים זיין מיט'ן קאמפראמיס-פארשלאג פון דער רעגירונג. דאגעגען די פרוי פריסטאר מיט'ן דעפ. דודזינסקי פיהרען אן'אפאזיציע געגען יעטוועדען קאמפראמיס.

די פרוי פריסטאר איז געקומען אין א נייע שווארץ קלייד מיט א ווייסען קעלנערל און ארייבער-געווארפענעם ליס, זי האט שטארק געארבייט צווי-שען די דעפוטאטען, אז דער רעגירונגס - פראיעקט זאל נישט אנגענומען ווערען. זי האט ערקלערט, אז ביים היינטיגען טאג איז נישט פאראן קיין מורא אפצוווארפען אן'אויסבעסערונג פון דער רעגירונג, בעזונדערס שטארק האט זי געארבייט מיט'ן סענאַ-טאר ראחזשיוויל, וועלכער איז איהם צוציהען צו איהר פראיעקט.

באלד האט זיך אויך פערשפרייט א קלאנג, אז די אמטראָנאַנער וועלען אריינטראגען א פאָרשלאג ארי-בערצוגעהן צו טאג-ארדנונג איבער דעם גאנצען פראַ-יעקט צו דעם איז אבער נישט געקומען.

די גאנצע זיצונג האט געמאכט דעם איינדרוק פון אן'אויסערגעוועהנליכער און מיט דער גרעסטער שפאנונג האט מען געווארט אויפ'ן 14-טען פונקט פון דער טאג-ארדנונג, אויף וועלכען ס'האט זיך גע-פונען די פראגע פון דער יודישער שחיטה.

טשעטשאק אין דער דיפלאמאטען-לאזשע.

א סענסאציע האט ארויסגערופען דער פאקט, וואס דער גלח טשעטשאק איז געקומען צוזאמען מיט זיינס א קוזינקע אין סיים און זיך אריינגעזעצט אין דער לאזשע, וואס גרעניצט זיך מיט דער דיפלא-מאטישער לאזשע.

ס'איז אויך געקומען צו דער זיצונג דער סענאט-מארשאלעק פריסטאר.

די יודישע דעפוטאטען זענען געקומען אין זאל שטארק דענערווירטע און זיי האבען מיטגעבראכט מיט זיך די שטימונג פון דעם אימפאזאנטען פראַ-טעסט אין גאס...

די זיצונג.

די זיצונג פון סיים הויבט זיך אן אונטער'ן פאר-זיץ פון מארשאלעק צאר 11 א זייגער מיט 20 מינוט. ס'ווערען בעטראכט א גאנצע רייה געזעץ-פראיעקטען אין דער ערשטער לעזונג און זיי ווערען איבערגעגע-שיקט אין קאמיסיעס. דאן ווערט בעטראכט דער ענין פון פערלענגערן די ווארשאווער צייטווייליגער שטאט-פערוואלטונג. ס'ווערט אנגענומען דער נייער געזעץ-פראיעקט וועגען טשעקען און וועקסלען און כ'ווערט ערקלערט א הפסקה ביז 5 א זייגער נאכ-מיטאג.

נאך דער הפסקה הערטרייכט די שפאנונג ביז צו דער העכסטער מדרגה. די זיצונג ווערט געעפענט האלב 6 נאכמיטאג און ס'ווערט בעטראכט דאס נייע מילך-געזעץ, וועלכער איז שוין בעקאנט אונזערע לעזער, און וועלכער איז אויך עלול אוועק-צונעהמען ביי טויזענדער יודישע פאמיליעס דאס ברויט. דעפ. זאמערשטיין טראגט אריין איניגע אויס-בעסערונגען, וועלכע ווערען אפגעווארפען.

10 מינוט פאר זעקס ערטיילט מאר-שאלעק צאר דאס ווארט דעם דעפ דוד-זשינסקי אלס רעפערענט פון אנטי-שחיטה-געזעץ.

דער רעפערענט חזר'ט איבער אלע ארגומענטען, וועלכע זענען געבראכט געווא-רען אין דער אדמיניסטראטיווער קאמיסיע, וועגען פערהיטען דאס פלייש צוליב דער פערמיטלונג, וועגן דעם אונהומאניטאריזם און אלע אנדערע ארגו-מענטען פון מאדאם פריסטאר און איהרע חברים.

באלד דערויף גיבט א ווארט דער אגראר-מיניסטער פאניאטאווסקי, וועלכער טראגט אריין אין נאמען פון דער רעגי-

רונג צום געזעץ - פראיעקט פאלגענדע אויסבעסערונגען:

לויט די דאזיגע אויסבעסערונגען ווערט דער פארשלאג פון פרוי פריסטאר פולשטענדיג געענ-דערט און דער גאנצער ענין פון רעגולירען די שחיטה און האנדעל מיט פלייש ווערט איבערגעגעבען דעם

(ווייטער זעה 3-טע זייט

טאג - טעגליך

מיליטאריזאציע און דעמיליטאריזאציע

אין מאמענט ווען אין לאנדאן קעהרען זיך איצט וועלטען צוליב דעם וואס דייטשלאנד האט בעזעצט א דעמיליטאריזירט געביט, ווען ס'האלט דערביי, אז פראנקרייך זאל זיך צוקריגען מיט ענגלאנד אדער גאר ביי א מאביליזאציע און פראנק-רייך און דעם ענין — האט זיך אויפ'ן ווייטען מזרח אנגעהויבען א קאנפליקט א פערקעהרטער.

יאפאן האט זיך געווענדעט צו סאוויעט-רוס-לאנד, אז די רוסישע רעגירונג זאל ארויסציהען איהר מיליטער פון די גרעניץ-סטרעפען מיט מאנ-דשוריען, דאס הייסט, אז א געוויסער שטח רוסישע ערד ביי דער מאנדזשורישער גרעניץ זאל בלייבען אהן מיליטער אדער זאל דעמיליטאריזירט ווערען.

די דאזיגע אפיציעלע פאדערונג פון יאפאן לגבי רוסלאנד בעווייזט, אז די איצטיגע יאפא-נישע רעגירונג הויבט זיך אן צו רעכענען מיט די מיליטערישע קרייזען, וועלכע האבען אדורכגעפיהרט דעם לעצטען מלוכה-אטענטאט. די ערשטע פאר-דערונג פון די דאזיגע קרייזען איז דאך געווען, אז אויף דער סאוויעטישער גרעניץ זאל זיין א דעמיליטאריזירט געביט.

די סאוויעטען וועלען זיכער אויף דער דאזי-גער פאדערונג ענטפערען נעגאטיוו, ווייל צופיל אנשטרענגונג און ארבייט האבען די סאוויעטען אריינגעלעגט אין פערפעסטיגען זייערע גרעניצען אויפ'ן ווייטען מזרח און איבריגענס קענען זיי זיך דאך נישט פערלאזען אויפ'ן חסד פון די יאַ-פאנער ביי די גרעניצען.

און אזוי ווי ס'איז אויסגעבראכען דער שאר פער פאליטישער קאנפליקט אין אייראפא צוליב דעם וואס דייטשלאנד האט בעזעצט א דעמיליטא-ריזירט געביט קען אויך אויסברעכען אזא זעל-בער פאליטישער קאנפליקט אויפ'ן ווייטען מזרח צוליב דער פאדערונג צו דעמיליטאריזירען א גע-וויסען געביט.

פ.

אונזער ווארט

די שחיטה-אויסבעסערונגען

מיר מוזען מודה זיין, אז די ארגומענטאציע פון דער רעגירונג פאריזאס דער שחיטה-פראיעקט פון דער פרוי פריסטאר קען נישט אנגענומען ווע-רען אין זיין גאנצען „פראכט" איז א זעהר ריכ-טיגע.

דער אגראר-מיניסטער האט געזאגט, אז דאס פערווערען אינגאנצען די יודישע שחיטה וואלט געווען אין סתירה צו דער פוילישער טא-לעראנץ לגבי פעלקער און רעליגיעס, וועלכע וואוינען אין דער פוילישער רעפובליק", און נאך דאס וויכטיגסטע וואס דער מיניסטער האט געזאגט איז געווען דאס וואס „דאס פערווערען די יודישע שחיטה וואלט געווען אין סתירה צו דער קאנסטי-טוציע".

האבען מיר דאך אויך קיינמאל נישט אנדערש געזאגט, האבען מיר דאך אויך כסדר די גאנצע צייט אנגעוויזען דערויף, אז מ'טאר זיך נישט צו-ריהרען צו אן'ענין, וועלכער איז געגען דער פער-פליכטענדער קאנסטיטוציע „וואס איז דער שומר פאר א רעכטליכער און גערעכטער מלוכה, מיר האבען אנגעוויזען דערויף, אז די יודישע שחיטה איז קודם-כל א רעליגיעזער ענין פאר מיליאנען יודען און די רעליגיע-פרייהייט איז דאך פולשטענ-דיג גאראנטירט דורך דער פערפליכטענדער קאנס-טיטוציע.

די רעגירונגס-ערקערונג געהט אבער נישט ווייטער אויף דער ליניע און וועלכער עס געהט איהר ריכטיגע ערקלעהרונג.

לויט דער דאזיגער ערקלעהרונג האט דער סוף פון מיניסטער פאניאטאווסקי'ס רעדע געדארפט קלינגען מעהר-וועניגער אזוי! „צוליב די דאַ-זיגע טעמים האלט די רעגירונג, אז איבער דעם גאנצען פראיעקט דארף מען אריבערגעהן צו דער טאג - ארדנונג".

אזוי איז עס נישט געווען און מיר ווייסען, אז מיר וועלען נאך אין דעם ענין האבען צו זינגען און צו זאגען.

ב.

יאפאן פאדערט פון סאוויעט־רוסלאנד

ארויסצוציהען דאס מיליטער פון דער מאנדזשורישער גרעניץ־סטרעפ

מאסקווא, 17 (ספ. טעל.)

„טאסס"־אגענטור מעלדעט: דער יאפאנישער אמבאסאדאר אהטא האט נעכטען בעזוכט דעם פערטרעטער פון קאמיסאר פאר אויסערן־ענינים סטאמאניאקאוו. דער אמבאסאדאר האט פארגע־לייגט אין נאמען פון דער יאפאנישער רעגירונג צו שאפען א קאמיסיע פון פארשטעהער פון די סאוויעטען און מאנדזשוריען, כדי באכאמאל פעסט־צושטעלען די סאוויעטיש־מאנדזשורישע גרעניץ אויפ'ן אפשניט פון טייך האנקא ביז'ן טייך טיומען־אולא, וואו ס'טרעפען זיך די גרעניצען פון סאוו.־רוסלאנד, קארעא און מאנדזשוריע. אויב דער פארשלאג וועט אנגענומען ווערען דורך דער סאוו־יעטישער רעגירונג, וועט יאפאן באלד אננעהמען דעם סאוויעטישען פארשלאג צו שאפען א שטענ־דיגע געמישטע קאמיסיע צו בעטראכטען די גרע־ניץ־געשעהענישען אויף יענעם אפשניט.

סטאמאניאקאוו האט ערקלערט, אז דער פאר־שלאג ענטשפרעכט די אינטערעסען פון דער סאוו. רעגירונג, אבער ער האלט פאר אונבעדינגט דעם הסכם פון דער יאפאנישער רעגירונג אנצוווענדען אזעלכע מיטלען אויף דער מאנגאליש־מאנדזשורי־שער גרעניץ. סטאמאניאקאוו האט דערביי אויס־געדריקט זיין איבערצייגונג, אז די געמישטע גרעניץ־קאמיסיע זאלען געשאפען ווערען אויף דער גאנצער סאוויעטיש־מאנדזשורישער גרעניץ. דער אמבאסאדאר אהטא האט צוגעזאגט מיטצוטיילען דער יאפאנישער רעגיאונג די ערקלערונג פון סטאמאניאקאוו.

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

ווי מען מעלדעט אויס טאקיא, האט דער יאפאנישער פרעמיער היראטא געפאדערט פון דעם סאוויעטישען אמבאסאדאר אין טאקיא, יורעניעוו, ארויסצוציהען דאס רויטע מיליטער פון דער גרעניץ־סטרעפ מיט מאנדזשוריען.

ווי בעקאנט איז איינע פון די הויפט־פאד[ע]רונגען פון די יאפאנישע מיליטער־קרייזען, [די] דעמיליטאריזאציע פון דער סאוויעטישער גרעניץ־סטרעפע אויפ'ן ווייטען מזרח. צוליב דעם, וו[אס] די סאוויעטען האבען שוין דארט געמאכט שטארק[ע] פארטיפיקאציעס, דארף מען אננעהמען, אז מאסקו[ווע] וועט נישט איינגעהען פרייוויליג אויף דעם יאפא[נישען] פארשלאג ארויסצוציהען דאס מיליטער.

ראדאמער סטאראסטע מוסרט יודן צוליב פראטעסט־שטרייק

און פאדערט פון דער קהלה־פערוואלטונג און רבנים צו פערעפענטליכען א קאמוניקאט צו דער יודישער בעפעלקערונג

ראדאם, 17 (יט"א טעלעפאניש)

אין די אווענד־שעה'ן האט דער ראדאמער סטאראסטע גערופען צו זיך די פערוואלטונג פון דער קהלה און די רבנים, און פאר זיי אפגעגעבען פאלגענדע ערקלערונג וועגען פראטעסט שטרייק.

מיט דעם היינטיגען ארויסטריט פון דער יודישער בעפעלקערונג איז זי ארויסגעטרעטען גע־גען דער ארדנונג, און דאס וועט נישט ברענגען קיין גיטע רעזולטאטען. אזא האנדלונג וועט שלעכט ווירקען אויף דער בעפעלקערונג, און ס'מוז פעסט געשטעלט ווערען, אז קיין שום סוגעסטיע וועט נישט קענען צודעקען דעם אמת וועגען די געשע־הענישען דעם 9. ד. ח. וואס דער פאקטישער מצב וועט פעסטגעשטעלט ווערען נאך דער אויספארשונג.

די ערקלערונג — האט דער סטאראסטע געזאגט — ווערט ארויסגערוקט, כדי צו לענקען די אויפמערקזאמקייט פון דער יודישער בעפעלקערונג, זי זאל זיך צופאסען צו די פעראָרדנונגען פון דער מאכט: דער סטאראסטע בעט צו נעהמען צו קענטניש די דאזיגע ערקלערונג און צו פער־עפענטליכען די דאזיגע ערקלערונג מיט אייגענע אונטערשריפטען.

נאכ'ן צוריקקומען פון סטאראסטע, איז פאר־געקומען א זיצונג פון דער קהלה פערוואלט[ונג] און ס'איז פערעפענטליכט געווארען א קאמוניק[אט] מיט דער ערקלערונג פון סטאראסטע.

Dr. med. **Trepman**

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען,

בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.

זאוואדזקא 6, טעל. 234־12

נעהמט אן פון 8—11 פארמ. און פון 6—9 אוונט.

ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען

[D]r. **REICHER**

פאלודניאווא 28. טעל. 93־20

ספעציאליסט

פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא־אנאליז[ע]

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונט

זונטאג און חגאות פון 9—1

קמח של פסח

תחת השגחת הראבינאט דפה לאדז!

די איינציגע מיהל אויף לאדז איז שוין גע'כשר'ט אונ־טער דער שטרענגער אויפזיכט פון היגען ראבינאט. אונזערע ג. קונדען וועלען זיך ווידער איבערצייגען, אז דאס שענסטע און בעסטע זעקעל מעהל אויף מצות בעקומט מען נאר ביי דער פירמע

„עלעקטראמלין"

לאדז, זאקאנטנא 47, טעל. 147־40

וועלכע איז פעראנטווארטליך פאר די רייעלע און פינקטליכע ליפערונג. פערקויפט אייך נישט אויף די פראווינצער מציאות, וואס שטעלען אייך צו מעהלען, וואס אויף חמץ קען עס נישט גילטען פאר גריזען־מעהל און פאר דעם גראשען בילינער ביים איינקויף דערלעגט איהר מעהר ביי דעם מצות־פערקויף. נאר קומט שוין און בעשטעלט פערזענליך אדער דורך טעל. 147־40.

די איינציגע מיהל שוין גע'כשר'ט.

בעמערקונג: די ליפערונג פאר דער פראווינץ קומען מיר נאך די פערלאנגען פון קויפער. מיט אכטונג

Firma **„Elektromłyn"**
Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40.

אכטונג, בעקער־ און מעהל־סוחרים!

דערמיט מאך איך בעקאנט, דער ג: קונדשאפט, אז אזוי ווי יעדעס יאהר בעזיץ איך שוין אויף לאגער דאס מעהל אונטער דער מארקע

CH. NOWAK, Kalisz פון דער מיהל **„Złoty Medal"**

כשר לחג הפסח

און געפינט זיך אונטער דער שטרענגער השגחה פון קאלישער ראבינאט און ווערט אפגענומען פון לאדזער ראבינאט, דאס מעהל איז פון דער בעסטער קוואליטעט און אויף גוטע בעדינגונגען צו געניטע מיהל־פרייזען.

מיט בעשטעלונגען זיך ווענדען צום רעפרעזענטאנט פאר לאדז און פראווינץ

I. SOŁOWIEJCZYK

Kilińskiego 104, tel. 241-96.

בעמערקונג: יעדעס קוואנטום ווערט פינקטליך צוגעשטעלט.

אינזערע פריינד

אברהם און העלע ברעסלער

צום געבורט פון זייער ערשט זונדעלע

ווינשט א הארציגען מזל־טוב

פעליציא זילבערמאן, יעקב מאטא.

געדענקט, **שטשענשליוו[י]**

ביי

א גרויסער אויסוואהל פון

אריגינעלע בילינער און טאמאשאווער סחורות

אויף אנציגער און פאלטענס

פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פארשידענע רעשטען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156־09.

געדענקט פראנט II שטאק.

וויכטיג פאר דאמען

נאר **2** זל. ווערט פאר איבערגע־מאכט די עלטעסטע

היטעז

אויף גאנץ ניי ווי אויף נייע היטען צו

3.50

„TOLA"

23 Zawadzka 23

פענסיאנאט

„NICEA"

אין קאלומנא, פיעטריקאווער 7/9

נעמט אן בעשטעלונגען אויף פסח שטרענג כשר!

אינפארמאציעס אויפ'ן ארט.

צו זעהר מעסיגע פרייזען.

געדענקט דעם אדרעס!

אינפארמ. אין לאדז: ה. פערלשטיין, פילסודסקיעגא 47. גאביאל־געשעפט.

זעלטענע איינקויפס־געלעגנהייט!

ליקווידאציע־פערקויף! — זעלטענע געלעגענהייט!

צוליב **ליקווידאציע** פערקויפט אויס דאס בעקאנטע **טוך־ און קארט־געשעפט** פון

H. WŁOSKI

לאדז, 3 נאוואמיעסקא 3

טעל. 92־114, פראנט, 2־טער שטאק

צום איצטיגען פריהלינג און זומער־סעזאן די בעסטע הערן און דאמען־שטאפען אויף פאלטענס און אנציגער פון בילינער, טאמאשאווער און אנדערע פאבריקען

נוצט אויס די געלעגענהייט! **צו ליקווידאציע־פרייזען!** קומט און איבערצייגט אייך!

פאר גאל[ד]

בריליאנטען, ביזשוטעריע און לאמבארד־קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייז[ען]

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

Dr.
Wajnberg

ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען

פיעטריקאווער 145

טעל. 126־02.

נעמט אן פון 9־10 פריה, 3־5, 8־9 אוו.

אויערען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67. טעל. 127־81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא־רישעס פון 9־2 און פון 4־8 אוונט.

ביי דער קליניק איז טעטיג

ארענטגען־ גאבינעט

פאר דורכלייכטונגען און עלעקטר. סאטאגראפיעס

א שטריקער,

וואס ארבייט שעהנע און בעסערע אויף אויסגעפערטיגטע סחורה פון 12־ער און 10־ער מאשינען,

קען זיך זאפארט מעלדען צו

S. TENENBAUM

פיעטריקאווער 38, טעל. 179־60.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik

וועלכער האט געארבייט אין דער קראנקען־קאסע 12 יאהר ספעציעל אויף ציין־ציהען און האט אנ'אייגענע לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין, נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגערזשער און ליטאנאווסקיעגא 1, טעל. 29־101 און פון 4—11 אוונט אויף נארו־טאוויטשא 13 צוגענגליכע פרייזען. פאר אר־בייטסלאזע הנחה.

ד"ר העלער

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 89־[..]

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוו.

זונטאג פון 10—2 מיטאג.

פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע־[זאל]

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייז[ען]

Dr. med.
M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעלעפאן 09־246.

נעהמט אן פון 4—8 אוונט.

Dr. med.
W. ŻADZIEWICZ

ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז און קעהלקאפ־קראנקהייטען

Piotrkowska 164, tel. 125-26.

נעמט אן פון 5—8 אוונט.

אכטונג! ווער ס'וויל האבען [די] גאנצע היטען אויף Hückel נייע פאסאנען, יורישע בעסערע היטלען כענע און סאמעטענע, אלע שיקער־קינדער היטלען נור אין דער בעוואוסטער פירמע „שערלאנס", פיעטריקאווער 10. קומט [און] איבערצייגט אייך! שבת איז מיין געשעפט געשלאסען.

Dr. med.
I. TENENBAUM

אקושער־גינעקאלאג

פילסודסקיעגא 15,

טעל. 75־206.

נעמט אן פון 8 10 פריה און פון 4־8 אוו.

Dr. med.
J. Nadel

ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

אגרדזשעיא 4, טעל. 20־228.

נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

Dr. **I. SILBERSTROM**

Kilińskiego 127

ספעציעל־ארצט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען

קווארץ־לאמפ, — ראדיקאלע בעזייטיגונג פון איבריגע האר.

נעמט אן פון 4—8 אוונט.

וויכטיג פאר פאבריקאנטען

און האנדווערקער

שווייסונגען,

מאשינען־טיילען און רעפאראטורען

פיהרט אויס ביליג די מעכאנישע שלאסעריי

י. רעדער

ליפאווא 11/13 11

ווער ס'וויל זייז געזונד, [מוז] קומען עסען די בעסטע און געשמאקסטע מיטאגען צו גאנץ ביליגע פרייזען אין דעם בעוואוסטען היגיענישען רעסטאראן פון הערמאן לעווינסקי, לאדז, פילסודסקיעגא 39, פראנט, 2, שט. טעל. 94־[..]. בעת'ן מיטאג ראדיא־קאנצערט [פון] גאנצער וועלט.

Dr. med.
Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין־קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אן פון 9־11 און פון 6־8 אוונט.

Dr. med.
G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אן פון 11־2 און פון 5 ביז 8.30 אוו.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע פרייזען.

דייטשלאנד האט נאכגעגעבען

און שיקט איהרע דעלעגאטען צו דער זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראט

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

דער וויכטיגסטער רעזולטאט פון די נעכטיגע בעראטונגען פון פעלקער - ליגע - ראט איז, לויט די היינטיגע צייטונגען, דאס וואס דייטשלאנד איז צוגעלאזען געווארען צום אנטייל אין די בעראטונגען פון ראט ביים גלייכצייטיגען דערהאלטען די שטע לונג פון פראנקרייך.

עטליכע צייטונגען שרייבען, אז דער פראנ־צויזישער אויסערן־מיניסטער פלאנדען, האט אויף דער נעכטיגער געהיימער זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראט - וועלכע איז געווען א זעהר שטורמישע בעדראהט באלד צו פערלאזען לאנדאן און פארצו־לעגען דעם מיניסטעריום־ראט א מאביליזאציע - דעקרעט.

ווי מען שמועסט וועט פראנקרייך איצט פער־לאנגען: 1) איהרע פארבעהאלטען מכח דעם פראנ־צויזיש־סאוויעטישען אפמאך זאלען איבערגעגעבען ווערען צו בעטראכטען דעם אינטערנאציאנאלען טריבונאל אין האאג און זיך אונטערווארפען דעם בעשלוס פון טריבונאל, 2) די דייטשען זאלען אויסדריקען זייער גרייטקייט צו רעדוצירען די גארניזאנען אין דער אויבעררהייניש[ע] סטרעפע 3) ענגלאנד וועט אין א פארם, וואס איז צוגעפאסט צו דער איצטיגער לאגע, בעשטעטיגען די גאראנ־טיעס וועלכע זענען געגעבען געווארען פראנקרייך און בעלגיען אין לאקארנער פאקט.

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

היינט 11 א זייגער פארמיטאג האט זיך אנגעהויבען די קאנפערענץ פון די לאקארנער מלוכות. ס'איז בעטראכט געווארען די פראגע, אז ענגלאנד זאל געבען גרעסערע גאראנטיעס פאר פראנקרייך און בעלגיען אלס קאמפענסאטע פאר בעזעצען דעם אויבעררהיין דורך די דייטשען.

פלאנדען האט פרעציזירט די פראנצויזישע שטעלונג און האט ארויסגערוקט די שוין דערמאנטע 3 פאדערונגען.

האלב 6 האט זיך אנגעהויבען א געהיימע זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראט.

בערלין, 17 (ספ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע ביורא מעלדעט: דאס דייטשע אויסערן־מיניסטעריום האט דעם 17 מערץ ארויסגעשיקט קיין לאנדאן אויפ'ן אדרעס פון גענעראל סעקרעטאר פון פעלקער־ליגע־ראט פאלגענדע דעפעשע: „מיט דאנק בעשטעטיג איך אייער דעפעשע פון 16 מערץ, און כ'האב דעם כבוד צו מעלדען אז דער אמבאסאדאר ריבענטראפ וועט רעפרעזענטירען די דייטשע רעגירונג אין פעל קער־ליגע־ראט, בעת'ן בעטראכטען די פראגע, וואס איז אריינגעטראגען געווארען דורך פראנקרייך און בעלגיען. ריבענטראפ וועט שוין פון דאנערשטאג אן זיין אין לאנדאן".

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

די דייטשען האבען אנגענומען די איינלא־דונג אין דער פעלקער־ליגע, נאכדעם ווי ס'איז פארגעקומען א נאטען אויסטויש צווישען דייטש־לאנד און ענגלאנד. דייטשלאנד האט אין דער נאטע געבעטען די ענגלישע רעגירונג, אז זי זאל דער־פיהרען צו אונטערהאנדלונגען וועגען די דייטשע פראפאזיציעס. דערויף האט די ענגלישע רעגירונג געענטפערט, אז ס'וועט אלץ געטון ווערען, אז דער קאנפליקט זאל פרידליך ערלעדיגט ווערען.

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

אויף דער עפענטליכער זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראט איז שוין אנוועזענד געווען דער דייטשער אמבאסאדאר העש, וועלכער וועט פארטרע־טען דייטשלאנד ביז ריבענטראפ קומען.

נאך דער רעדע פון טערקישען דעלעגאט האט גענומען א ווארט דער קאמיסאר ליטווינאוו, וועל־כער האט ערקלערט, אז רוסלאנד וועט זיין צווישען די מלוכות, וועלכע וועלען ווי אמשארפסטען רע־אגירען אויפ'ן צוברעכען פון אינטערנאציאנאלע אפמאכען און וועט אונטערשטיצען אזעלכע מיטלען, וועלכע זאלען אוממעגליך מאכען אזעלכע ארויס־טרעטונגען אין דער צוקונפט.

אויסערן - מיניסטער בעק אויף אן־אוי־דיענץ ביים ענגלישען קעניג

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

דער פוילישער אויסערן־מיניסטער בעק איז אויפגענומען געווארען דורכ'ן ענגלישען קעניג עד־וארד דעם 8. אויף אן־אוידיענץ, וועלכע האט גע־דויערט א האלבע שעה.

בלוטיגע אונרוהען אין שפאניע

פערהאז טויטע און פערוואונדעטע

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

פון מאדריד מעלדעט מען, אז גאנץ שפאנ־יען איז ארומגענומען מיט א כוואליע פון טעראר. טאג־טעגליך דערגעהט צו בלוטיגע צוזאמענשטויסען צווישען די פאליטישע געגנער.

אין כומילא, פראווינץ מורציא איז נעכטען געקומען צו א שיסעריי, בעת וועלכער ס'זענען דערהרגעט געווארען 2 מיטגלידער פון „פאלאנגא" און איין סאציאליסט.

אויך אין אנדערע שטעט איז געקומען צו צוזאמענשטויסען צווישען די מיטגלידער פון די לינקע און רעכטע פארטייען. ס'זענען פערהאן דערהרגעטע און פערוואונדעטע.

אין אוויעדא זענען 4000 בוי־ארבייטער צו־געטרעטען צום שטרייק.

איטאליענישע עראפלאנען

באמבארדירען ווייטער אביסינישע שטעט

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

פון אדיס־אבעבא מעלדעט מעלדעט מען, אז לויט די אינפארמאציעס פון אביסינישען הויפט־קווארטיר. איז דער לאגער פון אביסינישען מילי־טער היגטער קווארען, נעכטען ווידער באמבארדירט געווארען דורך באמבען־עראפלאנען. די עסקאדרע פון איטאליענישע עראפלאנען האט געווארפען אויף דעסיע גאז־באמבעס.

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

פון אביסינישען פראנט טיילט מען מיט, אז סיי אויפ'ן דרום־פראנט, סיי אויפ'ן צפון־פראנט קומען פאר בלוטיגע שלאכטען. מיט דער אביסי־נישער ארמעע פיהרט אן היילי סעלאסיע אליין.

א גענוס, אבער אויך
א האכווערטיג נאהרונגס-מיטעל!
Zastępstwo: „Produkt", Łódź, Narutowicza 32.

לעצטע דעפעשען

ניו־יארק, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

צוליב דער שארפער אפאזיציע, וואס ס'האט אנ געטראפען אין דער אמעריקאנער עפענטליכקייט צו־ליב'ן קאנצערט פון ד"ר פורטווענגלער פון דייטש־לאנד, האט ער אפגערופען דעם קאנצערט.

ראדאם, 17 (יט"א טעלעפאניש)

דער סטאראסטע האט אפגערופען די יארידים אין ביאלאבזשעג און אין יעדווינסק.

ניו־יארק, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

ד"ר סטיפען וויין האט ערקלערט, אז מ'מוז זיך בעמיהען צו שאפען 50 מיליאן דאלאר פאר ארץ־ישראל, כדי צו קענען שאפען גרויסע אויפנעם־מעגליכקייטען און פערגרעסערען די עליה.

לאנדאן, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

דא איז געמאכט געווארען א גרויסע אויפ־נאהמע צוליב דעם מיליאן פונט־קאמפיין, מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען פרעז. חיים וויצמאן א. אנד.

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

היינט וועט אין „זשורנאל אפיסיעל" פערעפענט ליכט ווערען דער דעקרעט וועגען בעשטימען די וואהלען צום פארלאמענט אין ערשטען טערמין אויף דעם 26 אפריל.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אן פון 8—11 פריטאג און 4—9 אוונט.

שחיטה-געזעץ פון סיים

(ענדע פון דער ו־טער זייט)

לאנדווירטשאפטס - מיניסטער און פערשטענדיגונג מיט'ן האנדעלס - מיניסטער אינערן־מיניסטער און בילדונגס־מיניסטער.

דער ארטיקעל 5 פון געענדערטען געזעץ־פראיעקט לייטעט:

דער אגראר־מיניסטער וועט אויפ'ן וועג פון א פעראָרדנונג — אין פערשטענדיגונג מיט'ן אינערן מיניסטעריום און מיניסטעריום פאר רעליגיע און בילדונג — פעסטשטעלען דעם אופן און די בעדינ־גונגען, ביי וועלכע עס דארף פארקומען דאס קוילע־נען בהמות צו קאנסום - צוועקען פאר די גרופען פון דער בעפעלקערונג, וואס די רעליגיע זייערע פא־דערט אנצווענדען ביים קוילענען א ספעציעלען ריטועלען אופן.

די דאזיגע פעראָרדנונג דארף בעגרעניצען די שחיטה פאר די פריהער אנגעגעבענע צוועקען צו די פראקטישע בעדערפעניסען פון די פריהער דער־מאנטע רעליגיעזע גרופען פון דער בעפעלקערונג. די צאהל פון פלייש, וואס שטאמט פון דער ריטועלער שחיטה דארף זיין ענטשפרעכענד צו דער צאהל בע־פעלקערונג פון די דאזיגע גרופען.

א ספעציעלע פעראָרדנונג וועט רעגולירען דעם האנדעל מיטן דאזיגען פלייש, וועלכע וועט האבען ספעציעלע סימנים, און דערביי וועט דאס דאזיגע פלייש פערקויפט ווערען אין בעשטימטע ערטער און די פירמעס וועלען מוזען זיין פערזעהן מיט ספעציעלע קאנצעסיעס.

ארטיקעל 6 פון געענדערטען געזעץ זעהט פאר, אז חאס עובר זיין אויף די דאזיגע פארשריפטען, זעהט פאר א שטראף ביז 3 טויזענד זל. אדער 3 חד־שים ארעסט אדער ביידע שטראפען צוזאמען.

נאך די אריינגעטראגענע פארשלאגען ערקלערט דער אגראר־מיניסטער: פון טעכניש - ווירטשאפט־ליכען שטאנדפונקט פאדערן זיך גרויסע ענדערונגען אין שחיטה־פראבלעם. **דאך קאן מען נישט אין איצטיגען מאמענט איינגאנצען פער־וועהרען די יודישע ריטועלע שחיטה. דאס צונעמען די מעגליכקייט צו עסען פלייש פאר יודען, קאראאימער און מאכ־מעדאנער וואלט געווען א סתירה צו דער טראדיציע פון פוילען לגבי די פעל־קער און רעליגיעס, וואס וואוינען אויף דער פוילישער ערד, ס'וואלט אויך גע־ווען אין סתירה צו דער קאנסטיטוציע.**

די לעצטע געזעצען, וואס רעגולירען דעם ענין פון כשר־פלייש, זאגט ווייטער דער אגראר־מיניסטער זענען אנגענומען געווארען אין יאהר 1927 ווען פרע־מיער איז געווען מארשאל פילסודסקי און דאס לאזט זיך נישט אזוי לייכט ענדערן.

ס'נעמט א ווארט דעפ. וואלעווסקי, וועלכער טראגט אריין א איבערגעטראגענע פארשלאג, אז צוליב די וויכטיגע בעבדיגע אויספעסעטונגען, וועלכע זענען ארויס־געטראגען געווארען דורך דער רעגירונג און צוליב דער ערקלערונג פון דער רעגירונג, זאל דער גאנצער ענין צוריק איבערגעשיקט ווערען אין דער אדמיניס־טראטיווער קאמיסיע.

דער רעפערענט פון פראיעקט הוחזשינסקי, מאר־דאם פריסטאר און דעפ. דוך זאגען זיך ארויס פון ארט זעהר שארף געגען דעם. דעפ. דוך שרייט, אז איבער די אויסבעסערונגען פון דער רעגירונג דארף מען אריבערגעהן צו דער טאג־אָרדנונג (און זאל ווערט א גלעכטער)

מיט א קנאפער גרויסער מעהרהייט איז דער פאר־שלאג פון דעפ. וואלעווסקי **איבערצושיקען צו־ריק דעם ענין אין דער אדמיניסטראטי־ווער קאמיסיע אנגענומען געווארען מיט דער בעוואוגיש, אז ביז היינטיגען פרייטאג זאל די קאמיסיע שוין האבען אדורכדיסקו־טירט דעם גאנצען ענין אזוי, אז ער זאל שוין קאנען בעטראכט ווערען אויף דער פרייטאג'דיגער פלענאר - זיצונג פון סיים.**

דערמיט איז די סיים־זיצונג געשלאסען געווארען.

* * *

די זיצונג פון דער אדמיניסטראטיווער קא־מיסיע איז צונויפגערופען געווארען אויף היינט מיט וואך, ס'וועלען בעטראכט ווערען די רעגירונגס־אויסבעסערונגען צום אנטי - שחיטה־געזעץ. ביז פרייטאג וועט די קאמיסיע זיין פערטיג מיט איהר ארבייט און די שחיטה־פראגע וועט ווידער אמאל בעטראכט ווערען אויף דער פרייטאג'דיגער זיצונג פון סיים.

צוגאב - ערקלערונגען פון מיניסטער פאניאטאווסקי

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

דער אגראר־מיניסטער פאניאטאווסקי האט אין א אינטערוויאו געגעבען צוגאב־ערקלערונגען וועגען דער יודישער שחיטה אין דער היינטיגער סיים־דע־באטע. דער מיניסטער האט בעמערקט אין אנהויב, אז פון הומאניטארען שטאנדפונקט וועלען די רע־גירונגס - אויסבעסערונגען נישט פערקלענערן דעם רעאלען ווערט פון מאדאם פריסטאר'ס פראיעקט. וואס שייך די ווירטשאפטליכע אויסבעסערונגען דארף מען בעמערקען, אז זיי מאכען א סוף צו דער ווירקליך אנארמאלען צושטאנד, ביי וועלכען די קריסטליכע בעפעלקערונג ווערט געצוואונגען צו בער־נוצען פלייש פון ריטועלע שחיטה און צו טראגען די פינאנסיעלע לאסט דערפון. גלייכצייטיג צוברעכען די רעגירונגס - אויסבעסערונגען דעם קארטעל פון פלייש־האנדעל.

צום סוף האט דער מיניסטער ערקלערט, אז דער פראיעקט צוזאמען מיט די רעגירונגס - אויס־בעסערונגען וועט געבען די מעגליכקייט דער רעגי־רונג נישט בלויז צו נארמירען, נאר אויך צו בע־גרעניצען די ריטועלע שחיטה.

דערמיט וועט אויך אפפאלען די מיינונג, אז די קריסטליכע בעפעלקערונג טראגט די לאסטען פון אויסהאלטען די יודישע קהלות.

דער מיניסטער איז נישט אפטימיסטיש, אז באלד צוזאמענגעס, נאכ'ן איינפיהרען פון נייעם געזעץ, וועט דער פלייש־האנדעל אריבער אין פוילישע הענט. ס'וועלען אויך פערבלייבען געוויסע פערמיטלונגס־קאסטען.

ווייטער האלט דער מיניסטער, אז דאס געזעץ דארף מען נישט אפלייגען אויף 14 חדשים, נאר עס קען שוין אריינגעהן פון 1־טען יאנואר, ווען מ'וועט דארפען נעהמען נייע פאטענטען.

רביים און רבנים אויפן ווארשאווער בית-עלמין
ביי די קברים און אוהלים פון צדיקים און קדושים.

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

היינט פריה האבען זיך אויפ'ן ווארשאווער בית־עלמין פערזאמעלט הונדערטער רבנים און די רביים פון סאכאטשאוו, אלעקסאנדער און באבאוו מיט'ן גאנצען ווארשאווער ראבינאט כדי אפצוזיכ־טען תפילות אויף די אהלים און קברים פון צדיקים און גדולים געגען די לעצטע גזירות, וואס האבען זיך געשייט אויפ'ן יודישען פאלק.

די רבנים און רביים האבען א לענגערע צייט תפילה געטון.

דאס איז דער ערשטער פאל אין דער געשיכטע פון ווארשא, אז אזוי פיל רבנים און רביים זאלען תפילה־טון אויפ'ן בית־עלמין.

אזוי ווי היינט פאלט אויס די יאהרצייט פון „חידושי הרי"ם" איז דער פרעזעס פון אגודת הרבנים, דער פאביאניצער רב און דער סאכאטשאוו־ווער רבי מיט פיל חסידים אראפגעפאהרען קיין גער, וואו זיי האבען תפילה געטון אויפ'ן קבר פון „חידושי הרי"ם".

יודישע פראווינץ - דעלעגאציעס אין ווארשא.

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

אין צוזאמענהאנג מיט דער שחיטה־פראגע זע־נען נעכטען געקומען קיין ווארשא פיל יודישע דעלע־גאציעס פון דער פראווינץ. צווישען אנדערע זענען געקומען גרויסע געמיינזאמע דעלעגאציעס פון: מלאווע מלאווע, פראשניץ, טשעכאנאוו און מאקאוו מיט'ן פראשניצער רב הרב ר' יצחק פארשענטשעווסקי בראש.

די דעלעגאציע איז געקומען אין סיים, כדי צו אינפארמירען די פוילישע דעפוטאטען פון זייער קרייז, וועלכע זענען געוועהלט געווארען מיט יודישע שטימען, אז זיי זאלען אונטערשטיצען די יודישע פאדערונגען וועגען דער שחיטה.

דעפעשעס פון בעלזער רבין צום פרע מיער און מארשאלעק צאר.

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

היינט זענען אנגעקומען צום פרעמיער קאש־טשאלקאווסקי און סיים־מארשאלעק צאר דעפעשען פון בעלזער רבי'ן, אז ס'זאלען נישט דערלאזט ווער־רען, אז דער שחיטה־פערבאט זאל אנגענומען ווערען

ווער וועט מען אונז העלפען?

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

ס'איז שוין בעקאנט, אז ביי געגען דעם אנטי־שחיטה־פראיעקט, סיי געגען דער רעגירונגס - אויס־בעסערונג וועלען שטימען דעפ. סימאנאוו (א רוס), וואלאנסקי (אוקראאינער), ראאינסקי - דזשעדזשיטש־צקי (קאנסערוואטיסט) און דעפ. וואלעצקי.

פון וועמען די מאדאם פריסטאר בע־קומט דאנק-בריף...

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

אין א רייה ארגומענטען האט די מאדאם פריס־טאר אנגעוויזען, אז זי בעקומט פיל דאנק־בריף אפילו פון יודען פאר אפשאפען די יודישע שחיטה. צווישען אנדערן האט זי דערמאנט, אז אזא בריף האט זי בעקומען פון א געוויסען קעניגסבערג, קאר־מעליצקא 23, זשורנאליסטען האבען זיך אינטערע־סירט דערמיט ווער דאס איז דער קעניגסבערג און ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז נישט מעהר און נישט ווייניגער נאר א פשוט'ער גייסטיג־קראנקער מענש.

Dr. med.
AL. FORSZANSKI
כירורג
נעמט איצט אן: אין דער לעטשניצע „POMOC" ליסאנאווסקי 1 (רוג באלוטער פלאץ) פון 11—1 טעל. 103-29
פריוואט-וואוינונג פעטריקאווער 101: פון 5—7 אוונט. טעל. 210-76.
פאר ארבייטסלייט — הנחה.

פוילען און דער אנולירטער לאקארנא=אפמאך

דאס ברעכן דעם לאקארנא אפמאך פון היטלערן האט אויפגעשטעלט אייראפע פאר א ערב-סטער מלחמה געפאהר. אין לאנדאן קומען פאר כסדר אונטערהאנדלונגען פון די לאקארנא מלוכות. עס האלט דארט אויך די סעסיע דער פעלקער-ליגע ראט, און דאך איז נישט בעוואוסט, וואס דער מארגענדיגער טאג וועט ברענגען. איבערראשונגען זענען שטענדיג מעגליך, אויב די דעציזיע געפינט זיך אין די הענט פון אזא רעזשים ווי עס רעגירט איצט אין בערלין, האבן זיך דאך די לעצטע טעג בעוויזען ידיעות, אז גלייכצייטיג מיט'ן בעזעצן דעם אויבער רהיין, האט מען אין בערלין געפלאנט דעם אריינמארש קיין עסטרייך. אין דאנציג ווידער האט דער פיהרער פון די נאציאנאל סאציאליסטען, פארסטער, וועלכער ערפיהלט די פונקציעס פון היטלערס שטעל-פערטרעטער אין דאנציג געהאלטען א רעדע אין וועלכער ער האט געזאגט, אז היטלער געדענקט שטענדיג וועגן זיין דאנציג" און אז לויט זיין מיינונג וועט שוין אינגיכען פערווירקליכט ווערען דער הויפט פאסטולאט פון די היטלעריסטען, אז דאנציג זאל צוריק פעראייניגט ווערען צו דייטשלאנד.

עס איז דעריבער אינטערעסאנט ווי אזוי די פוילישע עפענטליכע מיינונג רעאגירט אויף היטלערס ברעכן דעם לאקארנא אפמאך. דער בעכטיגער „ראבאטניק" ווידמעט דער פראגע א ארטיקעל אין וועלכען עס ווערט צווישען אנדערעס געזאגט פאלגענדעס:

„די מעהרהייט פון דער „סאנאציע" און ענדעקישען פרעסע האט היטלערס לעצטען שריט אנגענומען אלס א אקט וואס בעריהרט פוילען איבגאנצען נישט. די דאזיגע פרעסע ווייזט אן, אז די לאקארנער אפמאכען זענען אפילו געווען פאר פוילען שעדליך, אז דער פויליש-היטלעריסטישער אפמאך פערזיכערט אויף א געהעריגען אופן די פוילישע אינטערעסען. די דאזיגע פרעסע ענטציקט זיך מיט היטלערס רייד, אין וועלכע ער אנערקענט מיט חסד פאר פוילען דאס רעכט פון א צוטריט צום ים, וועגן דאס וואס היטלער האט געטון מיט'ן ווערסאילער טראקטאט מיט א יאהר צוריק און איצט מיט'ן ווערסיילער און לאקארנער וואלט געשעהען פאר היטלערס קומען צו דער מאכט וואלט די זעלבע פרעסע זיך נישט געקענט בעהערשען פון אויפרעגונג און זי וואלט צופלאקערט א אמתע ארגיע געגען דייטשלאנד. די ליבע און סימפאטיע צום היטלעריזם האבען פערשטעלט די ווירקליכקייט אפגעווענדעט דעם בליק פון דער אפילו נאהענטסטער צוקונפט, דיקטירט דאס בעהאנדלען פוילען אויף א אופן, ווי זי וואלט נישט געלעגען אין אייראפע און וואלט נישט געטיילט מיט איהר די געמיינזאמע מורא און זארג וועגען מארגען.

און ווי זעהט עס אויס אין דער ווירקליכקייט?

אין דער ווירקליכקייט האט היטלערס לעצטער טריט א געוואלדיגע בעדייטונג פאר פוילען און אפשר אפילו קודם כל פאר פוילען.

אויב עס האנדעלט זיך וועגען די לאקארנער אפמאכען, האבען זיי אפילו נישט גאראנטירט די זיכערקייט אויף מזרח אייראפע און די פויליש-דייטשע גרעניצען, אבער זיי האבען — להיפוך צו דער מיינונג פון דער ענדעקיש-סאנאצישער פ"ע סע — געהאט א פאזיטיוון נוצען פאר פוילען.

דייטשלאנד האט זיך אין זיי פערפליכטעט, אז א עווענטועלע ענדערונג פון די פויליש-דייטשע גרעניצן קען געשעהן נאר אויף א פרידליכען אופן. דאס זעהט אפילו פאר אויך דער ווערסיילער טראקטאט, אבער דער טראקטאט איז די דייטשען אנגעווארפען געווארען, לאקארנא האבען אבער די דייטשען גענומען אויף זיך פרייוויליג.

צווייטענס האט דאס ברעכן פון לאקארנא טראקטאט דורך היטלערן פערניכטעט דעם איינציגען זיכערקייטס פאקט אין אייראפע, וואס האט די דייטשען פערפליכטעט. דאס הייסט, אז די דייטשען פיהלען זיך איצט פריי אויף אלע גרעניצען. דאס בעפרייען זיך פון די לאקארנער „שטריק" אויף מערב פערשטארקט דערמיט די דייטשען אויף מזרח. בעזונדערס ווען דאס ברעכן דעם לאקארנער אפמאך איז געווען פערבינדען מיט בעזעצן די דעמיליטאריזירטע סטרעפע. שוין דערמיט האט דער פויליש-פראנצויזישער בונד בעקומען א שטארקען קלאפ, עווענטועל איז פערשוועכט געווארען די מיליטערישע צוזאמענארבייט פון פוילען מיט פראנקרייך. דאס זעלבע בעציהט זיך אויך צום נייעם פראנצויזיש סאוויעטישען אפמאך, די ארומרינגלונג, וואס האט געדראהט די דייטשען אויף דער יבשה, איז א דאנק דער בעזעצונג פון אויבער-רהיין, איז טיילווייז אפגעשוואכט געווארען, ווי אויך דער עפעקט פון פראנקרייכס בונד מיט פוילען און מיט ראטען-פערבאנד. בכדי דעם דאזיגען עפעקט נאך מעהר אפצושוואכען, קאקעטירט היטלער אין יעדער רעדע זיינע פוילען, בכדי אין זיין קאמף מיט אייראפע צו האבען פוילען אויף זיין זייט און נישט דערלאזען ארומצורינגלען דייטשלאנד.

מיר וועלען גייען ווייטער! דאס ברעכן לאקארנא איז דער ענטגילטיגסטער בעווייז, אז פאר'ן היטלעריזם זענען אלע טראקטאטן „שטיקלעך פאפיר". וואס פאר א ווערט האט דעריבער דער פויליש-היטלעריסטישער פאקט! אויב היטלער האט צוריסען לאקארנא, וואס זייבע בארואנטען זענען געווען ענגלאנד און איטאליען און די פערפליכטונגען האבען זיך בעצויגען צו פראנקרייך און בעלגיען, טא וואס פאר א בעדייטונג קען האבען פאר'ן היטלעריזם דער אפמאך מיט פוילען, אונטער וועלכען א חוץ פוילען שטעהט קיינער נישט? עהנליכע פאקטען וויל היטלער שליסען מיט אנדערע שכנישע מלוכות. מיט אנדערע ווערטער, וויל ער זיין אויג אויף אויג מיט ש.וואכערע פון זיך, בכדי אין א פאסיגן מאמענט אנצוווארפן זיי זיין ווילן. אזוי ארום הערט אויף יעדע זיכערקייט און עס בלייבט נאר די איבערמאכט און דיקטאטור פון היטלעריזם אין אייראפע, ווענדיגסטענס אין צענטראל אייראפע. דאס ברעכן פון לאקארנא איז דעריבער א טויט אורטייל פאר'ן פויליש-היטלעריסטישען פאקט, און וואס מעהר היטלער ריהמט דעם פאקט, אלס מעהר בעגראבט ער איהם.

און ענדליך בעדייט דער סוף פון לאקארנא א פערשטארקטע בעוואפנונגס געיעג. ווי עס זאל אויך נישט פארקומען דער ווייטערדיגער גאנג פון די געשעהענישען. אויב עס זאל נאר נישט קומען צו א אפרעכנונג מיט'ן היטלעריזם — וואס דערווייל זעהט מען עס נישט — וועט קומען א אונגלויבליכער פאנטאסטישע אין זיין משוגענער געיעג פון די בעוואפנונגען. זאל אפילו דייטשלאנד צוריקקעהרען אין דער פעלקער-ליגע, וועט וועט וועלען די גאנצע וועלט גלויבען אירע שלום ווילען? אלע וועלען זיך גע וואלדיג בעוואפנען געגען היטלערן, אפילו פוילען נישט קוקענדיג אויפ'ן אפמאך מיט היטלערן, און נישט קוקענדיג אויף די פערזיכערונגען פון מיניסטער בעק, אז אויף מזרח אייראפע, הערשט א פולשטענדיגע פאציפיקאציע, קוקט איצט מיט אונרוהיגקייט אויף די ריזיגע בעוואפנונגען פון די שכנים און זי וואלט אויך געוואלט טריט האלטען אין דאזיגען געיעג. צי זי וועט עס בעווייזען, איז א אנדערע פראגע. עס איז אבער א פאקט, אז דאס ברעכן לאקארנא האט אויך אויף דעם געביט אפשר דעם וויכטיגסטען געשטעלט אייראפע, און מיט איהר אויך פוילען ערב אדראהענדיגען מארגען, ווען — ווי היטלער האט ערקלערט — „גאט מעהר בעוואפענט ווי אמאל, געהט אראפ אויף דער ערד".

מיר וועלען נישט זיין קיין גאט לעסטערער און נישט מאכען פון גאט היטלערס שותף. אבער אפילו בלינדע זעהען, אז די ווייטערדיגע הערשאפט פון היטלערען בעדייט מלחמה, דאס ברעכן דער לאקארנא, איז איינס פון די טראפען פון דערנעהנטערען זיך צו מלחמה.

און דאס אלץ צוזאמען גענומען אינטערעסירט נישט פוילען? דאס אלץ קומט פאר אויף דער לבנה, און נישט דא האַרט אויף דער פוילישער ערד? און — אין פוילען אליין, וואס איז בעגליקט געווארען מיט א שפאר ביסעל היטלעראווצעס!...

אויף די חורבות פון פזשיטיק

א צייטונגס-קארעספאנדענט האט בעזוכט פזשיטיק און בעשרייבט אין „נאש פשעגלאנד" פאלגענדע אינפארמאציעס וועגען די געשעהענישען:

די געשעהענישען אין פזשיטיק זענען נישט געקומען אונערווארטעט. מ'קען פאר קיין פאל נישט זאגען אז דאס איז געווען א „ספאנטאנישער אויסדרוק פון פאלקס-צארן". אלע האבען געוואוסט, אז אויף מאנטאג דעם 9-טען מערץ גרייטען זיך עקסצעסען געגען יודען. עס האבען געוואוסט וועגען דעם די יודען, וואס געהען שטענדיג, צו דער מאכט וועגען אויפזיכט, ס'האבען אויך וועגען דעם געוואוסט די ארטיגע קריסטליכע בעפעלקערונג און די שכנישע פויערים. א גרויסער טייל פון זיי האבען געווארענט די יודישע שכנים, אז „ס'גרייט זיך עפעס" אויף מאנטאג געגען יודען. די דאזיגע איידעלע קריסטען האבען אויך געוואלט אויסמיידען די געשעהענישען, נאר זיי זענען געווען מאכטלאז אזוי ווי די יודען.

* * *

שוין אנ'ערך 4 חדשים זינט די געשעהענישען אין ארדשעוואל, איז דער גאנצער ראדאמער פאוויאט אין אפאטשנער סביבה געווען אונטער'ן טעראר פון די ענדעקישע באיאוקעס. ס'האט זיך געפיהרט אנ'אלגעמיינער און אבסאלוטער באיקאט געגען יודען, נישט נאר וואס מ'האט נישט ערלויבט צו קויפען ביי יודען קיין סחורה, נאר מ'האט אויך נישט דערלויבט יודען פערקויפען קיין פראדוקטען. אנטיסעמיטישע פיקעטען שטעהען פאר יודישע געוועלבער און לאזען נישט אריין קיין קריסטליכע קונים. די זעלבע באיאקעס שטעהען אויף דער וואך און דערלאזען נישט די פויערים פערקויפען יודען אביסעל קארטאפעל.

די האנדעלס-בעציהונגען צווישען יודען און פויערים זענען קאנספיראטיוו. אין אייניגע ערטער כאפען זיך די יודען אריין „בגנבה" צו א פויער כדי צו בעקומען אביסעל קארטאפעל אין א שירץ אריין, כדי צו קענען דערנעהרען די קינדער. אין דארף ראמאניבאוו, 3 קילאמעטער פון פזשיטיק, האבען ענדעקעס געמאכט א ראגאטקע דורך וועלכע זיי לאזען נישט אדורך די פויערים קיין פזשיטעק, סיידען זיי צאהלען 3 זל. פאר'ן פאנד פון אנטיסעמיטישען טעראר.

* * *

מאנטאג אין טאג פון די געשעהענישען איז דער יאהרמארק אדורך אונטער א בעזונדער געשפאנטע שטימונג. איבער'ן מארק האבען זיך געדרעהט פערדעכטיגע פערשוינען מיט גראבע שטעקענס אין די הענט. אייגענטליך איז דאס נישט געווען קיין נייעס, וואָרום אין די לעצטע וואכען האט מען אפט געזעהען פאר די יודישע באדען דרעהען זיך בעוואפנטע מיט שטעקענס פערשוינען, און נישט צוגעלאזען צו א יודישען קרעמער קויפען, דאסמאל איז אבער די צאהל פון די כוליגאנעס געווען א סך מעהר, די זעלבע האבען א חוץ שטעקענס, אויך געטראגען טויט-שלעגערס. די יודען האבען געלעבט אין כסדר'דיגע שרעק, און האבען זיך בעמיהט אויף ווי ווייט זיי האבן געקענט אויסצומיידן אנ'אינצידענט, א דאנק די פארזיכטיגע האלטונג פון די יודען, זענען די ערשטע פאר שעה אדורך רוהיג.

* * *

וועגען דעם ווי אזוי ס'האבען זיך אנגעהויבען די עקסצעסען, קורסירען פערשידענע ווערסיעס. לויט איין ווערסיע, האט ער זיך אנגעהויבען צוליב א ברויט, וואס א פויער האט געוואלט קויפען ביי א יודישען בעקער. דעם „פערעטערישען" פויער, האט מען ארומגערינגעלט א גרופע באיאוצעס און ס'האט זיך אנגעהויבען א טומעל, דערביי האט מען פערניכטעט דאס געבעקס און געשלאגען דעם יודישען בעקער. באלד האט זיך די גאנצע אקציע אריבערגעטראגען אויף די יודישע באדען אין מארק, מ'האט גענומען שלאגען די יודען, בערויבען די סחורות. לויט א צווייטע ווערסיע האט דאס זיך אנגעהויבען צוליב א פאר הויזען, וואס א פויער האט געוואלט קויפען ביי א יוד. גענוג איז, אז די כוליגאנעס האבען גע זוכט א געלעגענהייט און האבען געפונען.

בעקאנטע ארטיגע כוליגאנעס זענען געגאנגען פון הויז צו הויז, פון געוועלב צו געוועלב, גע פיהרט די פויערים, געוויזען וואו ס'געפינען זיך יודען, א יודיש געוועלב, געוויזען ווי מ'דארף הרגענען, מאכען, רויבען, שלאגען, מארדען.

מ'האט דעמאלירט יודישע געוועלבער, אויסגעהאקט טירען און שויבען אין יודישע הייזער. מ'האט געהאקט, דרענגער און לאפאטקעס. מ'האט צעהאקט אלץ וואס איז געקומען אונטער דער האנד, אומברחמנות'דיג געשלאגען יעדען יוד וואס מ'האט אנגעטראפען. זיי האבען ארויסגעוויזען א שרעקליכע גרויזאמקייט, נישט אויסגעמיטען קיין פרויען און קינדער. געלד און ווערטה-זאכען צוגערויבט און ס'איבעריגע וואנד צוריסען, די פעדערן דורך די פענסטער ארויסגעלאזען. אויף מאנכע ערטער האבען זיי יודען העלדיש ענטגעגענגעשטעלט. נאר די איבעריגע גע'זיכט פון די כוליגאנעס איז געווען א סך גרעסערע.

* * *

בעת די דאזיגע טראגישע געשעהענישען האבען זיך דערהערט איינציגע שאסען, פון וואס ס'איז געפאלען א קרבן סטאניסלאוו וויעשניאק. באלד דער נאך האט מען גענומען דערציילען, אז יודען האבען געשאסען. ס'האבען זיך געפונען באלד „עדות" וועלכע האבען געזעהען פון וועלכען יודישען פענסטער מ'האט געשאסען. א געוויסער לייב מינץ האט זיך פערבאריקאדירט אין זיין שטוב. די כוליגאנעס האבען אבער נישט געקענט אויפברעכען זיין טיר און נישט געקענט אהין זיך אריינריסען. די כוליגאנעס זענען אבער נישט אפגעטרעטען. זיי האבען זיך מיט געוואלד אריינגעריסען, ...האט זיך געפונען לייב טויבער מיט זיין ... בערל, וועלכע זענען אזוי צע'הרג'עט געווארען, אז מ'האט זיי געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל.

* * *

די כוליגאנישע ארבייט האט וואס ווייטער גענומען אלץ א מעהר מורא'דיגען כאראקטער. די יודען זענען אריינגעפאלען אין גרויס פערצווייפלונג. דאבען זיך בעהאלטען אין די ווינקלען, אין קעלערס און אויף בוידעמס. לייב שטארק, וועלכער וואוינט אין עק שטאט, האט זיך בעהאלטען אויפן בוידעם צוזאמען מיט זיין ווייב און צעהאקט אונטער זיך די טרעפען, אז די כוליגאנעס זאלען נישט קענען צו קומען. זיי האבען איבערגעלאזען אין דער וואוינונג א 4-יעהריג קינד. מיינענדיג, אז דאס קינד וועלען די בעסטיעס שוינען, זיי האבען אבער געהאט א טעות. דאס קינד איז אומ'ברחמנות'דיג צעשלאגען געווארען. און די שטוב חרוב געמאכט.

* * *

אהורכצופיהרען די אויספארשונג און אנגעטאן קיין פשיטיק דער ראדאמער סטאראסטע ראזיק. וויטש. פאליציי - קאמענדאנט מונק און א רייה בעאמטע פון דער קיעלצער וואיעוואדשאפט.

אלס בעשולדיגטע אין ארויסרופען די עקסצעסען זענען ארעסטירט געווארען 22 פערזאן, ... טער 5 יודען.

יודן אין אייראפעאישע אוניווערזיטעטן
א אינטערעסאנט קאפיטעל יודישע געשיכטע

— 2 —

קיס מיינט, אז פערוואנדלען יודישע בתי-מדרשים אין אוניווערזיטעטן, וועלכע האבען געטראגען אין מיטעלאלטער אומעטום א שטרענג קאטוילישע - רעליגיעזען כאראקטער, האט זיך גערעכענט מסתמא פאר א גרויסער מציוה און האט זיך פראקטיצירט אין א סך שטעט.

יעדענפאלס, עס איז קלאר, אז שוין ביים גריגדען פון רוב אוניווערזיטעטן אין די דייטשע לענדער האבען יודען געהאט אין זיי א חלק — ס'האבען אבער געמוזט אוועקגעהן גאנצע 400 יאהר, ביז יודען האבען בעקומען דאס רעכט אי-בערצוטרעטען די שוועל פון אנ'אוניווערזיטעט, אבער דאס איז נישט גאנץ ריכטיג — יודען האבען אויך אין מיטעלאלטער אפט בעזוכט די אוניווערזיטעטן, נאר אט צוליב וועלכע צוועקען: יודען האבען פערקויפט די סטודענטען ביכער צום לערנען, פלעדער'וישען צום שרייבען; יודען האבען געבארגט געלד די סטודענטען, און דאס ווערט שוין גאנץ גוט ערקלערען, פארוואס אין אלע פאגראמען און גירושים פון יודען אין מיטעלאלטער האבען סטודענטען גענומען דעם אקטיווסטען אנטייל. די דאזיגע פאגראם - טראדיציע איז נאר אויף א קורצער צייט איבערגעריסען געווארען אין די האניג - יאהרען פאר דער רעוואלוציע פון 1848, ווען דער דייטשער ליבעראליזם האט עט'וואס אנגעשטעקט די פעסטונגען פון דער דייטשער רעאקציע — די אוניווערזיטעטן. אין די לעצטע יאהרען, ווי בעקאנט, געהען אין אלע דייטשע לענדער די פראפעסארען און די סטודענטען, גאנץ בעזונדערס אבער די לעצטע, אין דער שפיץ פון יעדער פאליטישער און סאציאלער רעאקציע און מיט א בעזונדער ברען און פאטאס אין דער שפיץ פון יעדען יודישען פאגראם, פון א נאסען, פון א טרוקענעם.

פון יעקב לעשצינסקי

לאמיר זיך אומקערען צו די בעציהונגען פון יודען מיט די אוניווערזיטעטן, פאר וועלכע מען האט צוגענומען יודישע הפלה-הייזער און יודיש האב און גוטס. חוץ די דערמאנטע וועקסעל-געשעפטען און פלעדערויש-מסחרים זענען יודען געקומען נאך אין די אוניווערזיטעטן פאר גאר אנדערע, העכערע צוועקען — צו דיספוטען און ויכוחים מיט קאטוילישע גלחים וועגען דעם, וועמענס אמונה איז אמת'ער און פערזיכערט דעם מענשען א זיכערען עולם הבא. ווי די דאזיגע דיספוטען פלעגען זיך ענדיגען און וויפיל טייכען בלוט זיי האבען יודען געקאסט, איז גענוג בעקאנט פון דער יודישער געשיכטע, און פראפעסאר קיס שטעלט זיך דערויף נישט אפ.

פראפעסאר קיס גיט א גלענצענד בילד פון די צווי גייסטיגע וועלטען, וואס זענען געווען אפגעטיילט איינע פון דער אנדערער מיט א טיפען תהום; צווי וועלטען, וועלכע האבען ערשט אין 18-טען יאהרהונדערט אנגעהויבען בעהנטער צו דערקענען איינע די אנדערע, צו פערשטעהן איינע די אנדערע, און פרובען זיך צוזאמענלעבען און אפשר זיך, צוזאמענשמעלצען. צי האבען די יודען אויפגעריסען די טויערען פון די אוניווערזיטעטן און זיך אריינגעריסען גלייך פון געטא אהין; צי פערקעהרט, די גוט-הארציגע רעגירונגען האבען מיט גוטען געעפענט די טויערען און איינגעלאדען די יודען — ביידע מיינונגען זענען נישט ריכטיג. ריכטיג איז, אז ס'איז געווען א בעהן פון ביידע זייטען איינער אנטקעגען דעם אנדערען, ביז מען האט זיך צוזאמענגעטראפען אויף איין פונקט. דערגרייכט דעם געהעלומ'טען

און מיטעלימטען פונקט, האבען יודען ערשט דעמאלט פערלוירען יעדע מאס, אפגעוואשט אלע גרעניצען, אויפגעהערט געהן. נאר גענומען לויפען, ניין, טאקע פליהען, און טאקע גיך, גאר גיך איבערגעיאגט די בעלי-הבתים, וועלכע האבען אנגעהויבען שיקען זייערע קינדער אין די אוניווערזיטעטן פריהער מיט העכער 500 יאהר.

איך קאן נישט, פערשטעהט זיך, איבערגעבען דעם אינהאלט פון'ם גאנצען בוך — מיר וועלען נאר אנרופען די נעמען פון אייניגע קאפיטלעך. איין קאפיטעל בעהאנדעלט זעהר אויספיהרליך דאס אויפקומען און די פערשפרייטונג פון די יודישע מעדיצין - דאקטוירים, און קיס ברענגט א ידיעה, אז ביזן יאהר 1935 קאן מען אנציילען ביז 4000 יודישע דאקטוירים אין אייראפא. יודישע דאקטוירים, וועלכע פלעגען אפט, נישט-געקוקט אויף דער שנאה צו יודען, אנשפארען ביי די הויפען פון די קעניגען און פירשטען, זענען טאקע געזען די רעשטען, וועלכע האבען געשאפען וועלכע ס'נישט איז פערבינדונגען צווישען דער יודישער און נישט-יודישער וועלט.

א גאנץ קאפיטעל איז געווידמעט פראגער יודען, וועלכע האבען זיך געלערנט אין דייטשע אוניווערזיטעטן. ביז גאר אינטערעסאנט איז דאס קאפיטעל וועגען די ערשטע יודישע פראפעסארען אין פראגער אוניווערזיטעט.

מיר מוזען צוגעבען, אז דאס בוך איז א סך רייכער אין אינהאלט, ווי מען קאן מייבען פון זיין נאמען — פראפעסאר קיס בעהאנדעלט יעדע פראגע א סך בררייטער און ברענגט א סך ידיעות וועגען יודען אין דייטשע אוניווערזיטעטן בכלל. דאס בוך איז ארויסגעגעבען אין מעהריש-אסטרוי, אין טשעכאסלאוואקיי, פערלאג יוליוס קיטעל.

דייטשע יודען פרעגען שאלות
וועגען ארישע דינסטמיידלעך

איין שאלה איז, צי א דייטשקע מעג אויסראמען דאס צימער פון איהר יודישען לאקאטאר? — אנ'אנדערע איז, צי א יוד מעג זיך לאזען בעדינען, ווען ער איז צו גאסט ביי אנ'„ארישער". — אנדערע טשיקאווע שאלות ארויסגענומען פון די דייטש-יודישע צייטונגען — פון די שאלות און ענטפערס וועהט מיטמיטעלאלטער

— ווי איז דער דין, אז א יוד איז א קווארטיראנט אין א נישט יודיש הויז, מעג דאס דינסטמיידעל אויפרוימען זיין צימער, אדער נישט?

אין יעדען לאנד אין דער וועלט וועט אזא פראגע קלינגען קאמיש, אבער נישט אין דייטשלאנד. דארט ווערט איצט דער ענין דינסטמיידעל בעהאנדעלט מיט גרויס ערנסט אין דער עפענטליכקייט. ריזיגע ביכער ווערען געשריבען און צייטונגען גיבען אוועק גאנצע זייטען וועגען דעם, וואס, ווען און ווי א יוד מעג זיין מיט א דינסטמיידעל אונטער איין דאך.

דער ארטיקעל 3 פון די בעוואוסטע נירענבערגער געזעצען וועגען „שוץ פון דייטשען בלוט און כבוד", זאגט, אז קיין יוד טאר נישט בעשעפטיגען ביי זיך אין הויז אנ'„ארישע" פרוי, וואס איז יונגער פון פינף און פערציג יאהר. איבער פופציג טויזענד דייטשקעס, וואס האבען געארבייט אין יודישע הייזער, האבען געמוזט פערלאזען זייערע שטעלעס אנהויב היינטיגען יאהר, ווייל היטלער וויל בעשיצען זייער „בלוט און כבוד".

די זאך איז אבער נישט אזוי איינפאך, ווי מען קאן מיינען לויט דעם קורצען פאראגראף. ערשט איצט האט זיך אנגעהויבען א גאנצער פלפול וועגען דעם גענויען מיין פון געזעץ. די יודישע צייטונגען אין דייטשלאנד ווערען פערווארפען מיט שאלות וועגען פערשידענע פאלען, וואו ס'איז פערהאן א צווייפעל, צי זיי פאלען יא ארונטער אונטערן געזעץ, אדער נישט.

די „יודישע רונדשוי" האט אנגעשטעלט א בעוואוסטען אדוואקאט, וואס ענטפערט אויף די פראגען. און דוקא די דאזיגע טרוקענע שאלות ותשובות גיבען אנ'אויסגעצייכנטע טראגי-קאמישע אפשפיגלונג פון דעם איצטיגען יודישען לעבען אין נאצי-לאנד.

אט איז א טייל פון דעם פלפול געבויט אויף די נירענבערגער געזעצען.

איין יוד פרעגט צי ער מעג האלטען א קריסטליכע דינסט, אויב זי געהט אוועק שלאפען יעדע נאכט צו זיך אהיים. אין אנדערע ווערטער, צי דער „בלוט-געזעץ" איז נאר גילטיג אויף פרויען, וואס שלאפען אין יודישע הייזער, אדער עס איז גישטא קיין אונטערשיד.

דער ענטפער פון געלערנטען יוריסט אין דער „יודישער רונדשוי" איז, אז מען טאר נישט. עס מאכט נישט אויס, וואו דאס מיידעל שלאפט. דער פערבאט איז, אז זי טאר נישט ארבייטען ביי א יודען.

נאך א פראגע איז אויסגעוואקסען פון דעם נאציש-בארבארישען צוגאנג צו דער ראסען-פראגע. איינער, וואס זיין מאמע איז געווען א יודישקע און זיין פאטער א דייטש, פרעגט זיך אן, צי דאס געזעץ איז נאר חל אויף גאנצע יודען, אדער אויך אויף האלבע יודען.

אויך דא איז דער ענטפער א הארבער: „א האלבער יוד איז פונקט ווי א גאנצער יוד". א האלבער יוד איז נישט נאר דער, וועמענס עלטערן זענען געווען געמישט, נאר אפילו דער יעניגער, וועמענס עלטערן זענען געווען קריסטען, אבער אויב צוויי פון זיינע גרויס-עלטערן זענען געווען יודען, הייסט ער שוין א האלבער יוד. נאך מעהר, אפילו אויב איינער איז א זוהן פון צוויי האלבע יודען, ווערט ער אליין פערעכענט ווי א גאנצער יוד און ער ליידט פונקט אזוי ווי אלע יודען.

זעהט נאר, ווי ווייט עס געהט! אויב איינער איז א קריסט, נאר זיינע עלטערן זענען קינדער פון א געמישט פארפאלק, ווערט ער — דער אור-איינינקעל פון בלויז צוויי יודען — געראדפט ווי א פולבלוטיגער יוד.

אויף דער פראגע צי א דינסטמיידעל אין א קריסטליך הויז מעג אויפרוימען דאס צימער פון א יודישען קווארטיראנט, איז דער ענטפער, אז עס ווענדט זיך, וואסער סארט קווארטיראנט ער איז. אויב ער שלאפט בלויז איבער, טרינקט אפ אין דער פריה א גלאז קאווע און געהט אוועק אויף א גאנצען טאג, מעג דאס ארישע מיידעל יא אויפרוימען זיין צימער. פארוואס? ווייל מען קאן איהם נישט פערעכענען ווי א הויז-מיטגליד. מאלע וואס ער שלאפט איבער? אויב אבער ער קומט אין הויז אויף עטליכע שעה בייטאג און ער פיהלט זיך ווי א היימישער, דעמאלט, זעהט איהר, איז שוין אנ'אנדערע מעשה, און דאס מיידעל טאר זיך צו זיין צימער נישט צורירען. אין אנדערע ערטער. אויב דער יוד האט זיך גוט איינגעלעבט אין דעם הויז, דארף מען לאזען זיין צימער אויף הפקר!

שטעלט זיך פאר, וויפיל פלאנטערס דא קאנען ארויסקומען. מען וועט דארפען בעשטימען גענוי און וויסענשאפטליך, צי דער יוד איז טאקע א היימישער מענש אדער נישט, צי ער איז בלויז א צייטווייליגער גאסט אדער א שטענדיגער בן-בית, און אלץ צוליב דער ארישער דינסטמיידעלס „בלוט און כבוד".

דאס געזעץ איז גילטיג נאר אויף אזא הויז, וואו ס'איז דא א יודישער מאן. א יודישע אלמנה מיט איהרע זיבען טעכטער מעג האלטען וויפיל דינסטען זי וויל. די מורא איז נאר פאר'ן מאן. איז ווער הייסט א מאן?

אט די פראגע שטעלט טאקע א יוד אין דער „יודישער רונדשוי".

דערויף ענטפערט דער געלערנטער יוריסט ד"ר מאקס ווייסענבערג: „א יודישער מאן הייסט יעדער מענליכער יוד, וואס איז געשלעכטס-רייף. אייבער, וואס איז אלט 16 יאהר, איז שוין געשלעכטס-רייף. עס מאכט נישט אויס, צי דער מאן אין הויז איז קראנק, פאראליזירט, צי ער איז אומפרוכטבאר, אדער אפילו ווען ער איז שוין א זקן פון הונדערט יאהר". איך האב דא איבערגעגעבען בוכשטעבליך די ווערטער פון יוריסט, אזוי ווי זיי זענען געדרוקט אין דער בערלינער יודישער צייטונג.

עטליכע אויסנאהמען ווערען נאר געמאכט, צו ווייזען די „מילדקייט" פון די נאצי-פיהרער. אויב א יוד שטאט-אפ א וויזיט אין א נישט-יודיש הויז אדער אין א הויז פון א יודישער פרוי, מעג איהם דאס דינסטמיידעל דערלאנגען א גלאז טיי. אויך די פראגע ווערט געשטעלט, ווייל דאס נירענבערגער געזעץ זאגט, אז א יודישער מאן טאר זיך נישט בענוצען מיט קיין ארבייט פון א דייטשער פרוי. דאס מיידעל מעג, הייסט עס, בלייבען אין הויז, אויב דער יוד קומט נאר אויף א קורצע ווייל.

אויך ווען א יוד האט א פענסיאן, האטעל אדער שפיטאל, איז דאס געזעץ אויף איהם נישט חל. א דייטש מיידעל טאר נישט בעדינען דעם יודען פריוואט, אבער זי מעג בעדינען זיינע געסט. די גאנצע לאגע בייט זיך אבער, ווען א [illegible] איהר בעדינונג אין האטעל העלפט זי אויך ארויס אין יודענ'ס פריוואטער בעל-הבית'ישקייט. דעמאלט איז זי אונטערגעווארפען דעם פערבאט. דאס מיינט, אז דאס מיידעל מעג דערלאנגען א גלאז טיי צום גאסט פון יודישען האטעל-אייגענטימער. אבער איהר בעל-הבית אליין טאר זי קיין גלאז טיי נישט דערלאנגען, ווייל אזוי האט מען בעפוילען אין נירענבערג.

דער פערבאט איז גילטיג נישט נאר אויף דינסטמיידלעך, נאר אויף אלע סארטען הויז-בעשעפטיגונגען. א יוד טאר נישט האבען קיין ארישע קעכין, נייטארין, קינדער-בעגלייטערין, אם, אויב די „ארישקע" עסט די מאלצייטען צוזאמען מיט דער יודישער פאמיליע. א יוד טאר אפילו נישט ארייננעמען א פרוי צו וואשען וועש אדער צו פלאנצען זיין גארטען. דערפאר מעג מען יא ארייננעמען א שניידערקע נאר אויף עטליכע טעג.

צעהנדליגער און הונדערטער אזעלכע פראגעס וועגען קאנטאקט צווישען אנ'ארישער פרוי און א יודישען מאן ווערען געענטפערט מיט דער געהעריגער יוריסטישער ערנסטקייט. און עס איז באמת נישט קיין שפאס, ווייל יעדע איבערטרעטונג פון געזעץ שמעקט מיט שווערער שטראף.

אט איז ערשט נישט לאנג ארויס א ספעציעלער בוך מיט אויסטייטשונגען פון די נירענבערגער געזעצען. די פערפאסער זענען: מיניסטעריאל-ראט ד"ר בערנהארד לעזענער און ד"ר פרידריך א. קנאסט, ביידע נאצישע יוריסטען.

אט דאס זענען די פראבלעמען און אט דאס איז די ליטעראטור פון דער היינטיגער דייטשלאנד.

ווען דער קומענדיגער היסטאריקער וועט וועלען געפינען לעבעדיגען מאטעריאל וועגען דער עפאכע פון 1936, וועט ער נישט קאנען אויסלאזען די שאלות ותשובות אין דייטשלאנד וועגען גוי'אישע דינסטמיידלעך אין יודישע הייזער, ווייל פון מיטעלאלטער וועט ער אזא מאטעריאל נישט קריגען... אויך אין די אמאליגע געטאס האבען יודען נישט געטארט אנשטעלען קיין גוי'אישע פרויען, אבער אזא שטרענגקייט און אזא גענויע אויסטייטשונג איז דעמאלט נישט געווען. דערצו האט זיך געמוזט דערטראכטען דער שטרייכער'ישער סאדיזם.

זכריה שוסטער

צום ערשטען קאנווענט פון דער נ. צ. א.
אויפרוף פון וולאדימיר זשאבאטינסקי

לאנדאן (יט"א) אין נאמען פון דער נשיאות פון דער „נייער ציוניסטישער ארגאניזאציע" האט זשאבאטינסקי פערעפענטליכט אנ'אויפרוף, אין וועלכען עס ווערט געזאגט:

„בהסכם מיטן גרונד-געזעץ פון דער נ.צ.א. וועט אין חודש אב תרצ"ו (אויגוסט 1936) צונויפגערופען ווערען דער ערשטער וועלטקאנווענט פון דער נ.צ.א. דאס וואהל-רעכט צו די קאנווענטען געהערט די בעזיצער פון „אגרת אזרח ציוני". די אקציע צו פערשפרייטען די אגרת מוז דורכגעפיהרט ווערען שנעל און אינטענסיוו.

דער וויענער גרינדונגס-קאנגרעס פון נ.צ.א. האט געשאפען צוויי פערטרעטונגס-ארגאנען: די נאציאנאל-פערזאמלונג, געוועהלט פון אלע יודען, אהן וועלכען עס איז אידעאלאגישען אונטערשיד איין מאל אין 3 יאהר, און דעם יעהרליכען קאנווענט אין די אינטערוואהל-יאהרען, געוועהלט פון די אגרת-אינהאבער. די ערשטע נאציאנאל-פערזאמלונג וועט פארקומען אין יאהר 1937, אויב די צאהל וואהמאנטען וועט זי דערצו בערעכטיגען, וועט זי פראקלאמירען די ענטגילטיגע קאנסטיטואירונג פון דעם אין א"י-מאנדאט אנערקענטען „יודישען פאלק". אבער איהר הויפט-אויפגאבע וועט זיין צו בעשטעטיגען און איבערצוגעבען די רעגירונגען דעם צעהן-יאהר-פלאן פאר דעם אויפבוי פון יודענשטאאט.

דער היי-יעהריגער קאנווענט האט די אויפגאבע צו דערמעגליכען די דורכפיהרונג פון דער ערשטער נאציאנאל-פערזאמלונג און פון איהר מיסיע.

ערשטענס, מוז דער קאנווענט פעסטשטעלען דאס וואהל-געזעץ פאר דער נאציאנאל-פערזאמלונג. דער גרינדונגס-קאנגרעס האט פראקלאמירט דעם פּרינציפּ פון „שטימרעכט פאר אלע" אהן אונטערשיד פון אידעאלאגישער איינשטעלונג. אין דער זעלבער צייט מוז אבער די וואהל-אפשטימונג איבערלאזען אין אונזערע הענד עטליכע מיליאנען אינדיווידועלע דעקלאראציעס צו גונסטען פון דעם צעהן-יאהר-פלאן — א קרוינענדע דערפיהלונג פון דער אין יאהר 1934 אנגעהויבענער פעטיציע-בעוועגונג. פון דער צווייטער זייט, מוז דאס וואהל-סיסטעם פאר דער נאציאנאל-פערזאמלונג פערזיכערן עלעמענטען סיי פון אינדיווידועלער, סיי פון פראפארציאנעלער פערטרעטונג. די נשיאות וועט פארלעגען דעם פראיעקט פון וואהל-געזעץ, אבער נאר דער קאנווענט האט דאס רעכט איהם צו געבען א בינדענדען כוח.

צווייטענס, וועט די נשיאות פארלעגען דעם קאנווענט צו בעשטעטיגען די ריכטליניען פון דעם 10-יאהריגען פלאן. איינע פון זיי איז בעזונדערס פערבינדען מיט א גרויסער סאציאלער אחריות: דאס איז דאס דורכדרינגען פון דעם „גיוס"-פרינציפ אין די ארבייטס-פערהעלטעניסען פון דער יודישער קאלאניזאציאנס-ווירטשאפט אין א"י.

דריטענס, מוז נאך פאר דער נאציאנאל-פערזאמלונג געארדענט ווערען דער אינערליכער בוי פון דער נ.צ.א. עס מוז קלאר געמאכט ווערען די ווייטערדיגע ראל פון הצה"ר און בכלל די געגענזייטיגע בעציהונגען און קאמפעטענצען פון אלע יענע היסטאריש-אויסגעוואקסענע ארגאניזאציעס און קערפערשאפטען — פאליטישע, רעליגיעזע, דערציהערישע, פראפעסיאנעלע, פינאנציעלע — וועמענס צוזאמענווירקען עס האט געשאפען דעם נייעם ציוניזם. אנ'ענטשפרעכענער פראיעקט פון דער נשיאות וועט צוערשט פארגעלעגט ווערען די ארגאנען פון די אלע פעראינטערעסירטע קערפערשאפטען און דער קאנווענט וועט מוזען קאארדינירען און ענטשיידונגען אין דער דאזיגער קאמפליצירטער און וויכטיגער פראגע.

עס איז אבער מעהר ווי מעגליך, אז די צייט וועט אפשר שטעלען דעם קאנווענט אויף אונפאראויסגעזעהענע פראבלעמען פון דער גאר בעזונדערער וויכטיגקייט, אזא מעגליכקייט איז הויפטזעכליך פערבינדען מיטן אויסגאנג פון דעם קאנפליקט ארום דער לעגיסלאטיווע-ראט פראגע, פון דער צווייטער זייט אויך מיט דער אונבעגרעניצטער עווענטואליטעט פון אלגעמיינע ערשיטערונגען, וועלכע ווארצעלט אין דער איצטיגער וועלט-לאגע.

האבענדיג פאר זיך אזעלכע אויפגאבען, מוז דער קאנווענט בעזיצען אויטאריטעט. דאס גרונד-געזעץ פון דער נ.צ.א. בעשטימט, אז די צאהל דעפוטאטען פון א קאנווענט זאל זיין נישט קיין גרויסע און דאס איז זייער א קלוג געזעץ. דערפאר אבער מוז יעדער פון די דעפוטאטען קענען רעדען אין נאמען פון א גרויסע מחנה וועהלער. די פערשפרייטונג פון דער אגרת וועט זיין די מאס פון דעם קאנווענטס כוח צו שאפען און צו פיהרען.

זייט דעם וויענער גרינדונגס-קאנגרעס האט זיך א סך פערענדערט. דעמאלט האבען נאך געהערשט ביי א גרויסען טייל פון דעם נאציאנאלען יודענטום א סך אילוזיעס, סיי וועגען דער ווירטשאפטליכער, סיי וועגען דער פאליטישער לאגע און א"י. איצט ליגען זיי אלע אין חורבות און דאס [illegible]-געשריי פערוואנדעלט זיך אלץ מעהר אין יאוש. היינט איז די צייט פאר אונז הערצליאנער אויפצוטרעטען אין אונזער אמת'ער ראל — די ראל פון מנחמים, וועגווייזער און מאמינים.

רופט אונזער פאלק צו בעווייזען זיך אין דער וועלט, דווקא איצט אין מאמענט פון ירידה — זאל עס בעווייזען זיין אייזערנע געטריישאפט און זיין זיכערען בטחון".

אויפן דערנער-וועג
שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל-ראָמאַנטישער ראָמאַן

57

אין דער וואוינונג איז דורכגעפיהרט געווארען א גענויע רעוויזיע. מען האט אבער קיין שום פערדעכטיגע זאכען נישט געפונען, נאר ליבעס בריף פון א געוויסער „אניא" פון קיעלץ.. אין אויוען האבען די זשאנדארמען געפונען עטליכע פערברענטע שטיקלעך פאפיר, וועלכע זיי האבען מיט זיך מיטגענומען.

— איהר זענט ארעסטירט. — האט דער זשאנדארמען-אפיציר געמאלדען שאפאוואלאוו'ן, וועלכער איז די גאנצע צייט פון רעוויזיע געשטאנען א שווייגענדיגער און א טויט בלאסער.

— פארוואס ארעסטירט איהר מיך? — האט ער געפרעגט.

— מיר ווייסען נישט. מיר האבען בעקומען אזא בעפעהל.

שאפאוואלאוו איז אפגעפיהרט געווארען אין דער זשאנדארמעריע. ער איז דארטען געזעסען א מעת-לעת, נאכדעם האט מען איהם אפגעפיהרט אין דער קאנצעלאריע פון די רוסישע מיליטערישע שפיאנען אויף א געהיימען פערהער.

דעם פערהער האט דורכגעפיהרט דער פאלקאווניק יאבלאנאווסקי. די ערשטע פראגע, וואס ער האט געשטעלט שאפאוואלאוו'ן איז געווען:

— צי זענט איהר גרייט אין אלעס זיך מודה צו זיין?

— הער פאלקאווניק, איך ווייס נישט וואס מען וויל פון מיר, — האט שאפאוואלאוו זיך געסטארעט צו האלטען זיך רוהיג. — זשאנדארמען זענען געקומען צו מיר אין דער וואוינונג. זיי האבען מיך ארעסטירט, נישט זאגענדיג מיר פאר וואס מען ארעסטירט מיך. איך פיהל זיך נישט שולדיג אין קיין שום פערברעכען און דעריבער האב איך נישט, אין וואס זיך מודה צו זיין.

אויף יאבלאנאווסקי'ס געזיכט האט זיך געשפילט א שמייכעלע. ער האט בעטראכט שאפאוואלאוו'ן מיט א דורכדרינגליכען בליק און, אויסציהענדיג יעדעס ווארט, האט ער איהם א פרעג געטאן:

— וואס, איהר פיהלט זיך נישט שולדיג אין קיין שום פערברעכען? און די שמאנט-פוטער האט אייך כאטש גוט געשמעקט?... וואס האט איהר אזוי אויפגעציטערט? איהר האט זיך פאר עפעס דערשראקען?...

הערענדיג די דאזיגע פראגען, וואס האבען אויף איהם געווירקט ווי מען וואלט איהם געקלאפט מיט א האמער איבער'ן קאפ, האט שאפאוואלאוו אויפגעציטערט, ברייט פאנאנדערגעריסען די אויגען און געוואלט עפעס זאגען. אבער ער האט געפיהלט, ווי די ווערטער בלייבען איהם שטעקען אין קעהל.

— נו, וואס שווייגט איהר? — האט יאבלאנאווסקי געפרעגט.

— אייערע פראגען זענען פאר מיר, זענען פאר מיר... אזוי נישט פערשטענדליך, אז איך.. איך ווייס אליין נישט וואס צו ענטפערען. — האט שאפאוואלאוו זיך קוים געקענט אנ'עצה געבען מיט די ווערטער און געשטאמעלט, ווי ער וואלט בעקומען קאנוואולסיעס.

— מיינע פראגען זענען פאר אייך אונפערשטענדליך? הם... — האט יאבלאנאווסקי זיגעריש געשמייכעלט. — אויב אזוי וועל איך אייך שטעלען א רייהע ווייטערדיגע פראגען... זאגט מיר נאר, צי קענט איהר מיר נישט זאגען דעם אינהאלט פון'ם פאפיר, אין וועלכען ס'איז געווען איינגעוויקעלט די שמאנט-פוטער וואס איהר האט בעקומען פון דער פרייליין „אניא"...

שאפאוואלאוו האט זיך דערוויל בעהערשט. די ערשטע איבערראשונג איז אריבער. ער האט געזעהען, אז ער איז מיאוס אריינגעפאלען; אז מען האט זיך דערוואוסט! ווי אזוי? עס בלייבט טאקע א רעטעניש. אבער אזוי ווי מען האט ביי איהם קיין שום פערדעכטיגע מאטעריאלען נישט געפונען, און דאס געפונענע פערברענטע שטיקל פאפיר האט אלס בעווייז אויך נישט געקאנט דינען, האט שאפאוואלאוו בעשלאסען צו לייקענען שטיין און ביין. ער האט זיך געטראכט: אדרבא, זאלען זיי איהם בעווייזען, אז ער איז א שפיאן... און אזוי ווי זיי האבען נישט קיינע בעווייזען, קאן ער זיך האלטען פעסט ביי דער טענה, אז ער ווייסט נישט פון וואס צו זאגען. און ווען יאבלאנאווסקי האט איהם געשטעלט די ווייטערדיגע פראגען, האט שאפאוואלאוו געענטפערט:

— הער פאלקאווניק, איך ערקלער אייך נאכאמאל, אז איך פערשטעה נישט אייערע פראגען. אמת, איך האב טאקע בעקומען צוגעשיקט פון מיינער א בעקאנטער, אניא לעפאק, פון קיעלץ, א פעקעל פוטער; אבער איך פערשטעה נישט, וואס פאר א שייכות דאס האט צו אייערע מאדנע פראגען.

יאבלאנאווסקי האט סארקאסטיש געשמייכעלט. זיין קרבן פרובירט צו לייקענען, אין דער צייט, ער האט געהאט א בעזונדערע הנאה דערפון, וואס ער, יאבלאנאווסקי, ווייסט גענוי וועגען שאפאוואלאוו'ס שפיאנאזש טעטיגקייט...

— מיין ליבער פריינד, — האט ער געזאגט, — צו וואס זאלט איהר זיך מאכען נאריש? באמת, עס פאסט נישט פאר אנ'אפיציר פון דער רוסישער ארמעע צו האנדלען אזוי נישט-קלוג, ווי איהר האנדעלט! איהר זעהט דאך, אז מיר ווייסען אלץ; צו וואס זאלט איהר לייקענען? גלויבט מיר, מיין פריינד, עס וועט אייך קיין שום נוצען נישט ברענגען...

(פארזעצונג קומט)

טרויעריגע לאגע פון די יוד. קליינהענדלער

פערזאמלונג פון קליין־הענדלער־פעראייניגונג לאדז

די גענעראל־פערזאמלונג פון קליינהענדלער־פעראיין, אגראדאווא 10, וועלכע איז פארגעקומען זונטאג אין בערלינער זאל, האט צוגעצויגען א גרויסע מאסע קליינהענדלער, וואס זענען געקומען דערצעהלען זייערע צרות.

די פערזאמלונג עפענט פרעזעס לייביש ראָזענבערג. עס ווערען בעעהרט מיט אויפשטעהן די פערשטארבענע מיטגלידער און ספעציעל די קרבנות פון פשיטיק. אלס פארזיצער פון דער פערזאמלונג ווערט געוועהלט ה' מענדיל שיינמאן. דעם טעטיגקייטס־בעריכט פאר'ן יאהר 1935 גיט אפ פרעזעס ל. ראָזענבערג. אין בעריכט הערט זיך א וועה־געשריי פון יודישען קליינהענדלער, וועלכער קעמפט שוין מיט'ן לעצטען אטעם פאר דערהאלטען דאס ביסעל חיונה. דאס יאהר — זאגט דער רעדנער — איז געשטאנען אונטער'ן צייכען פון ווילדען אנטיסעמיטיזם, פון באיקאט פון יודישען קליינהענדלער און פון ארויסשטויסען דעם יוד פון זיינע לעצטע פאזיציעס. „אויב עס איז מיר אויסגעקומען יעדעס יאהר אין מיין בעריכט צו דערצעהלען פון די מאטעריעלע און עקאנאמישע ליידען פון יודישען סוחר, מוז איך הייַנט דאס מאל פערשווייגען די דאזיגע ליידען, ווען מיר רעכענען אונטער'ן יאך פון אונזערע מאראלישע ליידען אונטער'ן דרוק פון דער אנטיסעמיטישער אגיטאציע. מיר מוזען זיין אויפריכטיג און פעסטשטעלען, אז די רעגירונג האט אויפן געביט פון שטייערן פיל ערמעסיגט די שווערע ליידען פון קליינהענדלער, אזוי למשל זענען לעצטענס ערשינען די בעקאנטע פעראָרדנונגען פון שענקען פערלעגענע שטייערן די פעראָרדנונגען פון „ריטשאלט" פאר קליינע אונטערנעהמונגען א. א. וו. דאגעגען עקאנאמיש ווערט דער סוחר רואינירט פון טאג־צו־טאג, דער באיקאט בושעוועט, אין די קליינע שטעטלעך איז נישט מעגליך דעם יודען צו דערהאלטען זיין חיונה, אויף די מערק לאזט מען כמעט קיין יודען נישט צו, פון פויזנער געגענד איז אפגערעדט, די יודישע פאהרערס געהען ממש אויס פאר הונגער. אויב עס זענען דא גזרות אויף קליינהענדלער און מיטעלע סוחרים, ווי צוואנגס־ביכער־פיהרונג א.ד.גל. זענען דערין מעהר שולדיג די הורטאָווניקעס ווי די רעגירונגס־ספערען. דער רעדנער ברענגט ציפערן מיט וויפיל עס זענען ווייניגער אויסגעקויפט געוואָרען פאטענטען, ווי פאר צוויי יאהר, וואס איז א בולטער בעווייז פון דער ירידה פון האנדעל, דער אומזאץ פאלט, פיל פון געוועזענע סוחרים, קליינהענדלער, מארק־שטעהער, פאהרער א.ד.גל. ווענדען זיך אין דער יודישער גמינע נאך שטיצע. צו דער פסח־אקציע, וועלכע דער פעראיין פיהרט יעדעס יאהר אדורך, איז צוגעקומען א שפאגעל־נייע ליסטע פון בכבוד'יגע געפאלענע סוחרים א.א.וו. דער רעדנער ווייזט אן אויף דער פאלשער מיינונג וואס פערשפרייט זיך און ריהרט אן ביז אין די מאסגעבענדע ספערען, אז דער קליינהענדלער, דער פערמיטלער, איז איבעריג, דערביי איז קאטאסטראפאל די ערשיינונג, וואס לעצטענס עפענען די פאבריקען דעטייל־פערקויף־שטעלען, אויסמיידענדיג דעם סוחר. צו דעם אלעם הערשט צווישען די סוחרים גופא א קאנקורענץ, איינער דעם אנדערן לאזט נישט פערדינען א גראשען און די פעראָרדנונג פון די קליינהענדלער־מאסען שטייגט פון טאג־צו־טאג. ה׳ ראזענבערג אפעלירט צו די פערזאמלטע צו שטארקער ארגאניזאציע, צו איינגקייט און די הויפט־זאך, צו אויסדויער אין איצטיגען שווערען מאמענט.

דעם בעריכט ערגענצט וויצע־פרעזעס גרשון וואלמאן. ער שטעלט זיך אפ אויף די שווערע בעדינגונגען, ביי וועלכע עס איז אויסגעקומען דער פערוואלטונג צו אינטערווענירען לטובת די מיט־גלידער. דער רעדנער שטעלט זיך אויך אפ אויף דער שווערער ראָל פון די יודישע ראטמענער אין דער האנדעלס־קאמער, וואו עס קומט זיי כסדר אויס צו פיהרען א הארטען קאמף מיט די גרויסע סוחרים און פאבריקאנטען. וועמען דער גורל פון קליינהענדלער איז נישט אזוי נאהענט צום הארצען. שווער איז אויך די ארבייט פון יודישען פארשטעהער אין דער אפעלאציע־קאמיסיע פון שטייערן, וואס עקזיסטירט נאר איינע אין גאנץ לאדז, געמענדיג אין בעטראכט, אז עס זענען נישטא מעהר קיין שאצונגס־קאמיסיעס און די אפעלאציע־קאמיסיע איז די איינציגע אינסטאנץ, וואו דער קליינהענדלער זוכט רעטונג.

עס ענטוויקעלט זיך דאן א הייסע דיסקוסיע אין וועלכער נעמען אנטייל די ה"ה: בלומשטיין, ביצקי, דודקעוויטש, א. א., וועלכע שילדערן אין טונקעלע פארבען די לאגע פון קליינעם סוחר, דערצעהלען גרוילענדע פאקטען פון אונטערגאנג פון קליינהענדלער־עקזיסטענצען און אפעלירען צו דער פערוואלטונג צו שאפען אן ענגערן קאנטאקט מיט די קליינהענדלער־מאסען און שטארער צו אר־גאניזירען דאס קליין־סוחר'שום, כדי מיט געמיינזאמע כחות צו ראטעווען דאס, וואס עס לאזט זיך נאך ראטעווען.

דער טעטיגקייטס־בעריכט ווערט גענומען צו קענטניש און די פערזאמלטע דריקען אויס צו־טרוי דער פערוואלטונג.

דעם קאסע־בעריכט גיט אפ חיים ווייץ, לויט וועלכען עס שטעלט זיך ארויס, אז די פאנדען פון פעראיין האבען זיך בעדייטענד פערקלענערט און דער בילאנס שליסט זיך מיט א דעפיציט פון 1,563 זל.

צום סוף איז געוועהלט געוואָרען א נייע פערוואלטונג: לייב ראָזענבערג, גרשון וואלמאן, משה בענדעל, חיים ביצקי, חיים ווייץ, ברוך שלאדקאווסקי, יצחק מאיר האלפערן, פייוויש ווייסמאן, אברהם וויינבוים, קאנדידאטען: יהושיע ליבראווסקי, יצחק טאפארעק, מענדיל זיידע, וואלף פרידמאן, יעקב גלאס. רעווידיר־קאמיסיע: חיים מענדל ווינער, משה גרינשטיין, דוד ליטמאן. קאנדידאטען: לייזער העלער, משה שטערן.

אביסעלע קיביץ

(הומאר פון טאג)

אנ'אָרימאן וויל אריינגעהען צו א גביר, לאזט מען איהם נישט.

זאגט דער אָרימאן: „לאזט אריין, אויב נישט וועל איך שיקען מיין שוואגער".

הערט דער גביר אזעלכע רייד, הייסט ער איהם אריינלאזען, און פרעגט איהם:

„זאגט מיר נאר, ווער איז דאס אייער שוואגער?"

„אלע האבען מורא פאר איהם". זאגט דער אָרימאן „מיין שוועגער האט געהאט צוויי טעכטער. איינע האב איך גענומען און די צווייטע — דער מלאך־המות.

* * *

א באלעבאסטע האט דערלאנגט א ישיבה־בחור א טעלער מילכיגע לאקשען. ליגט צו דער ישיבה־בחור דעם אויער צום טעלער און הערט זיך איין. זאגט די באלעבאסטע:

— אויב די יויך שמעקט נישט גוט, טא [illegible] ליגט איהר צו דעם אויער?

זאגט דער ישיבה־בחור:

— איך הער ווי די לאקשען ריידען.

— וואס זאגען זיי? — פרעגט זי.

— איין לאקש זאגט צום צווייטען, — זאגט דער ישיבה־בחור, — „איכה", וואו בזיטו?...

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט־שטאט)

רעדוצירען די אפצאהלונגען פון מייסטער און געזעלען־עקזאמענס

פעראָרדענונג פון האנדעלס־מיניסטעריום

צוליב דער קריטישער צייט האט דאס האנדעלס־מיניסטעריום פעראָרדענט די האנדווערקער־קאמערן צו רעדוצירען דעם אפצאהל פאר די מייסטער־און געזעלען־עקזאמענס. די רעדוקציע דארף געמומען ווערען אין אכט ביים בעשטימען די בודזשעטען פאר יאהר 1936-37. דער רוב האנדווערקער־קאמערן האבען פערקלענערט די אפצאהלונגען פאר די מייסטער־עקזאמענס פון 90 זל. אויף 40 זל. פאר געזעלען פון 32.50 זל. אויף 20 זל.

צוויי יתומים פון ערמארדעטען יוסף מינקאווסקי אין פשיטיק וועלען אויסגעהאלטען ווערען פון דער ווארשאווער קהלה

ס'פרעזידיום פון דער ווארשאווער קהלה האט אנגענומען א בעשלוס, צו דערציהען צוויי יתומים פון די אין פשיטיק ערמארדעטע יוסף מינקאווסקי און זיין פרוי. די יתומים וועלען אויסגעהאלטען ווערען אויפן חשבון פון דער קהלה.

דער טערמין פון די מאטורע־עקזאמענס וועט געענדערט ווערען

דאס קריין־שול־קוראטאריום האט זיך געווענדעט צום מיניסטעריום מיט א בקשה, איבערצורוקען דעם טערמין פון די מאטורע־עקזאמענס. דער פאר־שלאג ווערט מאטיווירט דערמיט, וואס די שריפט־ליכע עקזאמענס קומען פאר דעם ערשטען טערמין דעם 4. מאי און דער 2־טער טערמין דעם 18. מאי און אין משך פון די 2 וואכען וועלען פארקומען די טרויער־פייערליכקייטען צום אנדענק פון מארשאל פילסודסקי. ווי מ'רעכענט, וועט דאס מיניסטעריום נאכקומען די בקשה.

ארעסטירט דעם ארגאניזאטאר פון דעם באמבען־אטענטאט אויף יודען

אין אטוואצק האט די פאליציי ארעסטירט דעם אנפיהרער פון דער ארטיגער ארגאניזאציע פ.פ.ר. אין אטוואצק נאוווסקי. ער ווערט בעשולדיגט אין ארגאניזירען דעם באמבען־אנפאל אויף יודען.

פוילישע בראשור פון הרב אש וועגען יודישער שחיטה אין דריטער אויפלאגע

צונישט געמאכט די „ארגומענטען" פון גלח טשעטשאק

די פוילישע בראשור פון טשענסטאכאווער רב הרב נחום אש אין שוץ פון דער יודישער שחיטה, איז איצט ערשינען אין א דריטער, פערגרעסערטער אויפלאגע. נעבען די אויטאריטאטיווע מאטעריאלען, וועלכע בעלייכטען די יודישע שחיטה פון רעליגיעזען, העכטליכען און וויסענשאפטליכען שטאנדפונקט, איז א ספעציעלער קאפיטעל געווידמעט דער ריכטיגער קריטיק איבער דער שחיטה אין דער אדמיניסטראציע קאמיסיע פון סיים. עס ווערען דערביי טעטליך צו־קלאפט די „וויסענשאפטליכע ארגומענטען" פון דעם „עקספערט" גלח טשעטשאק.

פאר אויסנוצען פלענער פון ארכיטעקטען און גראפיקער

פראצעסען אין קרייז־געריכט

אין געריכט קומען לעצטענס אן פיל אנקלאגעס פון בעקאנטע ארכיטעקטען און גראפיקער געגען פערשיעדענע פירמעס, וואס נוצען אויס אהן זייער וויסען זייערע פראיעקטען צו רעקלאמע־צוועקען.

איין אנקלאגע איז אנגעקומען פון בעקאנטען ארכיטעקט טאדעאוש ראזען געגען דעם בעזיצער פון א פליטען־פירמע פאר אויסנוצען זיינעם א פראיעקט אויף א פלאקאט פון א פילם. דער ארכיטעקט פארערט פון דער פירמע 3 טויזענט זל. ענטשעדיגונג. עהנליכע אנקלאגעס זענען אנגעקומען פון אנדערע גראפיקער אין ווארשא.

די עלטערען פון דער ערמארדעטער חלוצה פריידע וואלקאווסקא בעקומען סערטיפיקאטען קיין א״י

דער ווארשאווער פאלעסטינא־אמט האט מיט־געטיילט דער ארג. „החלוץ", אז די עלטערען פון דער ערמארדעטער חלוצה פריידע וואלקאווסקא, וועלכע איז דערשאסען געוואָרען דורך כוליגאנעס בעת אנ'אנפאל אויף דער פערמע אין גראכאוו, בעקומען סערטיפיקאטען קיין ארץ־ישראל.

די פאמיליע פאהרט שוין בקרוב אפ קיין ארץ־ישראל.

דער קאמארניק איז פעראנטווארטליך פאר אנ'עקסמיסיע

א פרינציפיעלער אורטייל פון אפעלאציע־געריכט

זעהר אפט טרעפט זיך, אז אויב ס'ווערט עקסמיטירט דער הויפט־לאקאטאר, ווערט אויך גלייכצייטיג עקסמיטירט דער סובלאקאטאר. אין אזא עהנליכען פאל, האט דער סובלאקאטאר פערקלאגט דעם קאמארניק און גלייכצייטיג די פינאנץ־קאמער פאר די שאדענס, וואס דער סובלאקאטאר האט געליטען. דער געליטענער שרייבט אין זיין אנקלאגע, אז די עקסמיסיע אויף איהם איז אויסגעפיהרט געוואָרען אויף א נעריכטליכען אופן.

דאס קרייז־געריכט האט די אנקלאגע אפגעוואָרפען, דאגעגען האט דאס אפעלאציע־געריכט, אויס־העהנדיג די מאטיוון בעשטימט, דעם ענין נאך אמאל צו בעטראכטען בעמעריקענדיג, אז די מניה פון סובלאקאטאר זענען נערעכטע.

צי קען מען פאטענטירען א נאמען די פראגע וועט דעצידירען דער פאטענטען־אמט

דער פאטענטען־אמט, וועט דעם קומענדיגען חודש ענטשיידען א קאנפליקט צווישען צוויי פירמעס. ס'האנדעלט זיך וועגען די שרייב־מאטעריאלען פון דער פירמע קמיט, וואס קלאגט אן א צווייטע פירמע אויסקרא און קארמאנסקי אין קראקע, דערפאר וואס די לעצטע האט איהרע בלייער געגעבען די פאבריק־מארקע מיט דער אויפשריפט „קמיטא". די פירמע קמיט האט דעם ענין איבערגעגעבען דעם אמט פון פאטענטירען ארטיקלען.

דער אופן פון בערעכענען רווחים פעראָרדנונג צו דער נייער שטייער ארדינאציע

ס'איז אויסגעארבייט געוואָרען די אויספיהר פעראָרדנונג צו דער נייער שטייער־ארדינאציע, וועלכע ציילט אן דעם אופן פון בערעכענען די נאטור פון רווחים.

די פארשריפטען קענען נישט זיין קיין גענויע, ווייל די נאטור איז אפהענגיג פון די לאקאלע בעדינגונגען און בראנזשעס, אויך איז עס א סך אפהענגיג פון דער קאנצונקטור.

צי האט די שטייער־מאכט די רעכט צוצונעהמען אנצוגען ביי א שניידער

צו א שניידער איז געקומען דער סעקוועסטאר מאכען א זאיענטשע פאר שטייערען. דער שניידער האט דעם סעקוועסטראטאר געוויזען אין דער שאנק עטליכע אנצוגען, וואס קליענטען האבען געגעבען צו נייען פון זייער אייגענע סחורה.

ס'איז ענטשטאנען א פראגע, צי האט דער סעקוועסטראטאר די רעכט צוצונעהמען פרעמדע אנצוגען פאר דעם שניידערס שטייער־חובות.

דערוועגען וועט ארויסגעגעבען ווערען א [illegible] ציעלע פעראָרדנונג פון דער שטייער־מאכט.

[illegible] r. med.
HALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט, געשלעכט קראנקהייטען און מענער־שוואכ[illegible]
נעמט אן פון 8.30 ביז 9.30 אווענט.
פיעטריקאווער 10, טעל. [illegible]21
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פ[illegible]
נעמט אן אויך אין דער ווענגראוישער לעטשניצע פעטריקאווער 161 פון 9 פריה ביז 2 מיטאג

Dr. med.
M. JAKOBSON
CHIRURG
Spec. chirurgja Kostna,
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42

ל. מלאך
דאן־דאמינגא

ראמאן

43 נאכדרוק אין א טאג־צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאטען.

אז ראזינא האט געשוויגען, האט ער זיך משער געווען אז זי בעשטעהט אויף דעם, וואס ער שלאגט פאר, — איז ער זיך אוועק אויסזוכען דאניען און איהם צוריק ארויפפיהרען אויפן גלייכען וועג...

ווען דאס שוהמל איז צוגעקומען צו דער „ראג־משע" האט איהם דאס הארץ געקלאפט און דער צונג האט זיך ארויסגעשטעקט און אפגעטריקענט געווארן. דאס ליים־שטיבעל האט זיך געפינען ביי א שמאלען דורכגאנג אין א וואלד. פוגווייטענס האט געראושט א לויפענדיגער טייך און א וואסער פאל האט איינגע־שלונגען דעם הויש. עס האט געהערט צו פערדרא א־ראנדושא א מאן אדער א ברודער צו דער מיידעל מיט פלאמשיגען קאפ פונם הויז „פראנסעס" איבער וועל־כער דער נישלעג איז אויסגעבראכען.

דאס מיידעל אליין האט געהייסען כואנא און גע־זאגט האט זי אז זי קומט פון וואלפאריסא, די טשי־לענישע שטאט, וואס טונקט זיך אין הולבויכטיגע בלויע נעבען ביים פאסיפישען ים.

נאר גלויבען גלויבט מען עס נישט. הגם עס איז קיין שום ספק נישט אז זי שטאמט פון שפאניש בלוט דאס קען מען אויך דערקענען פון דעם, וואס זי שיידט זיך נישט אפ פון דער רויטער רויז, וואס וועלקט תמיד ביי איהר אין די האר, נישט ווייט פון רעכטען אויער. מען גלויבט ניכער, אז זי איז אנ'אר־גענטינערין און דווקא פון חער קאהדאבער פראווינץ — די פרומקייט און מורא פאר גאט מוקט זיך אין איהרע אומענדליך פינסטערע אויגען, אין איהר רע־דען אין זי פערהוילען און פערבארגען, ווי אין טיפע נישע הייליגן.

עס איז א סברא אז זי איז אנ'אורוגווייערין, דער איינגענער פערדרא, וואס האט אליין געפלאנטערט מיט דער צונג בעת מען האט איהם געפרעגט וואס כואנא איז פאר איהם, א ווייב אדער א שוועסטער, האט זיך מוחה געווען אז זי קומט פון „קאפיטאל דעל אוריענ־טע" מאנטעווידעא. —

א פאקט איז, אז זי שטאמט פון די „גאוטשאס"

זי הערט זייער נישט קיין קארעקט גלייכען פארט־נעזיש, און דווקא א פליסיגען שפאניש, די ווערטער פליהען פלינק אפיר פון אונטער דער צונג און דער ניגון זינגט זיך ארויס פון צווישען די ציין. די נעמט די קאוואלערען איהרע, טראכטען נישט איינמאל, ווען איהר פנים וואלט אזוי בע'חנ'ט געווען ווי איהרע ליפען בשעת זי רעדט וואלט זי אלע טעמים געהאט.

צי כואנא איז אמאל שוין געווען אין א „הויז" ווייסט מען נישט. זי אליין פערזיכערט אז נישט. נאר די נעמט פון ריאָ־נעגרא גלויבען עס קוים, נישט דער־פאר וואס כואנא זעהט שוין אויס אויסגעמאטערט און אפגעצעהרט, נאר פשוט, ווי קומט עס א מיידעל אהער, אויבער זי זאל זיך האבען ארומגעשלעפט אי־בער אנדערע גרויסע שטעט, אויב נישט רעכנענדיג ריאָ־דע־זשאנעירא — אין כאטש סאנטאס.

אבער כואנא פערזיכערט אז נישט. און טאמער וויל מען נישט גלויבען ברענגט זי א ראיה פון איהר ראנטשע, וואס שוועבט דעם שוועל ביים הורכלויף טייכעל אין וואלד. די ראנטשא האלט זי פאר אנ' עדות וואס בעשטעטיגט איהר יחוס. אז די ערשטע שטאט פאר איהר זינדיג לעבען איז ריאָ־נעגרא, און אויב די אייטוואזינער נעהמען זיך דערמיט נישט אי־בער (אך ווען זי וואלט געווען א שיינע) פערגעסט זי אבער נישט דאס צו דערמאהנען דער מאדאם איה־ריער דאנא עספיראנסא, יענע נעהמט עס אויף אין וואס פאר א לוינע זי געפינט זיך, קיין עקסטרע אויפ

מערקזאמקייט ווייזט זי איהר זיכער נישט ארויס פאר דעם יחוס...

כואנא האט געווארפען איהר בליק אויף דעם „רוסא" דאניען נאך א סך פריהער איידער ער האט עס בעמערקט. זי האט איהם געפאדערט אין דער פער שווארצקייט פון איהרע אויגען און מיט די געשטאנענע ווייס געגלעטע זיין ווייס־ראזרויטע פאה אין פנים.

זי האט אנגעווענדעט אלע קונצען ער זאל איר בעמערקען, ווען נאר ער פלעגט קומען צו זיי אין „הויז". זי האט איהם פעראינטריגירט, אבער נישט מיט דעם געוועהנליכען מיטעל, ווי אלע מיידלעך טוען ביים אויסנעהמען זיך פאר זייערע געסט, אין געוועזען עפעס א שטיק בליכע ליבטיגקייט אין איהר, זי איז אפטמאל געזעסען אויף דער קני פון יונג און געהלומט פון איהם. פון העלען רוסא האט זיך פארגעשטעלט אז זיי זיצען ביידע אויף א שוועל פון איהר ראנטשע און האלטען די פיס שטראמיגען טייכעל און הויט־גאלדענע פישעלעך פען זיך אין זייערע קנעכלעך. ער רעדט צו איהר אויף זיין לשון, זי האלט אפען די אויגען, און מויל איז אויפגעפראלט, ער פערהאקט זיך און ווערטער און זי וועלפט איהם ארויס מיט די הענט שאכוועט מיט די פיס אין וואסער און פעריאגט פישעלעך פון ארום.

(פארזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

פייערליכקייטען צו בעעהרען דעם אנדענק פון מארש. פילסודסקי
אין ווארשע נאמענסטאג נאך זיין טויט

דער הויפט-קאמיטעט צו בעעהרען דעם אנדענק פון מארשאל פילסודסקי, אונטערן פארזיץ פון מלוכה-פרעזידענט האט פעראדרעסט אן'אויגעזיטליכע פראגראם פון פייערן דעם נאמענס-טאג פון מארשאל דעם 19. מערץ 1936.

דער דאזיגער טאג, אלס ערשטער נאמענסטאג נאכן טויט פון מארשאל דארף געפייערט ווערען דורך דער גאנצער בעפעלקערונג ערנסט. דעריבער וועלען נישט איינגעאורדנט ווערען קיין שום פייערליכע אקאדעמיעס, מיטן אויסנאהם פאר דער שול-יוגענד.

דער הויפט - קאמיטעט פאדערט אבער אויף אלע בירגער צו הערען די רעדע פון מלוכה-פרעזידענט, וועלכע וועט געהאלטען ווערען אין שלאס דורך ראדיא היינט 7 אין אוונט.

די רעדע וועט איבערגעחזרט ווערען צוויי מאל מארגען דעם 19. מערץ, מיטאג-צייט און אויך דריי פירטעל אויף 8 אין אוונט.

דער לאדזער בירגער - קאמיטעט צו בעעהרען דעם אנדענק פון מארשאל פילסודסקי אין טאג פון זיין נאמענסטאג האט פערעפענטליכט אן'אויפרוף צו דער בעפעלקערונג און פעסטגעשטעלט פאלגענדען פראגראם.

היינט, 7 א זייגער אוונט וועט די רעדע פון מלוכה - פרעזידענט געהערט ווערען דורך מעגאפאנען, וועלכע וועלען אינסטאלירט ווערען אויפן פרייהייטס-פלאץ, ריימאנט פלאץ און באלוטער מארק.

שוין פון 6 א זייגער אין אוונט דעם 18. מערץ וועלען ארויסגעהאנגען ווערען מלוכה-פעהנער אראפגעלאזט ביז דער העלפט אויף אלע מלוכה'שע און זעלבסטפערוואלטונגס - אינסטיטוציעס.

נאך דער רעדע פון מלוכה - פרעזידענט וועט דורך דער שטאט אדורכגעהען א טרויער-צאפשטיק פון לאדזער מיליטער, קיין ארקעסטערס וועלען נישט שפילען.

דעם 19. מערץ, 10 א זייגער אינדערפריה וועט פארקומען א גאטעסדיענסט אין דער קאטעדרע.

אין דער אלטשטאטישער שוהל וועט די טרויער תפילה פארקומען 9 א זייגער אינדערפריה.

דער קאמיטעט פאדערט אויף די בעפעלקערונג, אז דעם 18 מערץ, 7 א זייגער אוונט בעת דער רעדע פון מלוכה-פרעזידענט זאל הערשען פולשטענדיגע רוה, דער טראמוואי, ראד און פוס-פערקעהר וועט שטעהן, וואו ס'וועלען געהערט ווערען די טראנסמיסיעס איינגאנצען אפגעשטעלט ווערען, גלייכצייטיג בעט דער קאמיטעט, אז מ'זאל זיך אפהאלטען פון איינארדענען פערוויילונגען און פארשטעלונגען וועלכע זענען נישט אין הסכם מיט דער ערנסטקייט פון מאמענט.

קיין פעהנער וועלען נישט ארויסגעהאנגען ווערען

* * *

היינט האלב 6 נאכמיטאג פערזאמלען זיך די יודישע קאמבאטאנטען אין די פעדעראציע - היטלען אויף זאוואדזקא 1, פון וואנען זיי וועלען אפמארשירען אויף פלאץ וואלנאשטשי, כדי אויסצוהערען די רעדע פון מלוכה-פרעזידענט וועגען פערשטארבענעם מארשאל פילסודסקי.

מיטוואך.
18
כ"ד
אדר תרצו

מערץ

זון-אויפגאנג	5.41
זון-אונטערגאנג	5.47

הנחות פאר דער מיטעלער און קליינער אינדוסטריע
אין דער ניי-געשלאסענעם קאלעקטיווען אפמאך

(ג) דער פאבריקאנטען פערבאנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטרי, אין וועלכען עס זענען ארגאניזירט די מיטעלע און קליינע טעקסטיל - אינדוסטרי האט אין דעם קאלעקטיווען אפמאך, וואס איז דעם 15. געשלאסען געווארען אין ווארשא בעקומען פאלגענדע הנחות, פאר די מיטגלידער וואס ארבייטען אויף לויהן :

א 3 פראצענטיגע הנחה פון דעם אריגינעלען טאריף פון אפמאך פון 3. אפריל 1933, ווי אויך הנחות אין פונקט פון ארבייטס פויזעס אין זין, אז צאהלען פאר ארבייטס - פויזעס וועט מען ערשט אנהויבען נאך איבער 6 שעה פויזע טעגליך אדער 12 שעה וועכענטליך, דערביי צאהלט מען פאר א ארבייטס פויזעס 60 פראצענט פון טאריף. ארבייטס-פויזעס קלענערע ווי אייבענאויסגערעכנטע ווערען נישט בעצאהלט.

קאלעקטיווער אפמאך אין זדונסקא-וואליא

(ג) דעם 15. ד. ח. איז אין זדונסקא וואליא געשלאסען געווארען א קאלעקטיווער אפמאך צווישען די פארשטעהער פון די ארבייטער פעראיינען און די פארשטעהער פון די אינדוסטריעלער. די אונטערהאנדלונגען וועגען דעם דאזיגען אפמאך זענען געפיהרט געווארען נישט אין ווארשע, נאר אין לאדז.

דעם אפמאך פון זדונסקא וואליא שטיצט זיך אויף דיזעלבע יסודות, ווי דער אלגעמיינער קאלעקטיווער אפמאך, וואס איז געשלאסען געווארען אין ווארשע, נאר מיט 23 פראצענטיגער רעדוקציע צוליב'ן וויטען מהלך און לאקאלע בעדינגונגען פון זדונסקא-וואליא.

אלגעמיינע פערזאמלונג
פון דער לאדזער געזעלשאפט צו בעקעמפען די ראק-קראנקהייט

דעם 16 ד. ח. איז פארגעקומען אן'אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער לאדזער געזעלשאפט צו בעקעמפען די ראק-קראנקהייט.

עס זענען אפגעגעבען געווארען בעריכטען און ס'איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג, אין וועלכער עס זענען צ. א. אריין די ה"ה: נאום עטינגאן, מיכאל קאן, יוזעף בירענבערג און מאקס ווישעוויאנסקי.

פאר'ן פאבריצירען פאלש געלד

(א) דאס קרייז-געריכט האט נעכטען פערמשפט די 3 געלד-פעלשער: וולאדיסלאוו וואלשטיין—אויף דריטהאלבען יאהר, און יאן פאנטש מיט סטעפאן זענדעל—צו 2 יאהר טורמע.

אונטערגעווארפען א קינד

(א) אין טויער אויף פאמארסקא 18 האט מען געפינען אן'אונטערגעווארפען קינד—א מיידעלע פון 3 יאהר, מ'האט דאס קינד אפגעפיהרט אין דערציהונגס-הויז.

די שטרייק-בעוועגונג אין לאדז.

אין דער טעקסטיל - בראנזשע

(א) אין הסכם מיטן צוגאב - אפמאך זענען מאג טאג שוין געגאנגען אלע פאבריקען, וואס געהערען צו דער ארגאניזירטער אינדוסטרי.

אין דער נישט - ארגאניזירטער טעקסטיל - אינדוסטרי (אנ'ערך 100 קליינע פאבריקלעך) האט מען נאך נעכטען געשטרייקט, און איינציגווייז, נאכן אונטערשרייבען די דעקלאראציעס, ווערען אויך די דאזיגע פאבריקלעך געלאזט אין גאנג.

בסך הכל האבען נאך נעכטען געשטרייקט א מאן 9000.

אין אזארקאוו איז נאך דער שטרייק נישט ליקווידירט געווארען. עס שטרייקען אנ'ערך 5000 ארבייטער.

אויך אין פאביאניץ ווערט ווייטער געשטרייקט אין דער נישט - ארגאניזירטער אינדוסטרי. עס זענען ווייטער געפיהרט געווארען אונטערהאנדלונגען און איניגע פאבריקאנטען האבען אונטערגעשריבען דעקלאראציעס.

די זאקען - ארבייטער

שטרייקען אין א צאהל פון אנ'ערך 3.500 מאן. די לאגע האט זיך דערוויילע נישט געענדערט, אבער מ'רעכענט, אז די היינטיגע וואך זאל צוזאמענגערופען ווערען א געמיינזאמע קאנפערענץ און ס'זאל אונטערגעשריבען ווערען א קאלעקטיווער אפמאך.

קאנפערענץ וועגען דעם קאטאן-שטרייק

(א) נעכטען איז אין ארבייטס - אינספעקטאראט פארגעקומען א בשותפות'דיגע קאנפערענץ, וועלכע האט זיך אבער געענדיגט מיט גארנישט. ווייל די פאבריקאנטען האבען דערקלערט, אז אויב זיי זענען מסכים אונטערצושרייבען א קאלעקטיווען אפמאך אויף די פריהערדיגע יסודות, וועלען זיי אבער נישט איינגיין אויף די צוגאב - פאדערונגען פון די שטרייקענדע.

עס איז צוליב דעם צונויפגערופען געווארען אויף היינט 10 אינדערפריה א גרויסער מיטינג אין דעם רעסורסע - זאל אויף קילינסקיעגא 123.

ביי די מעטאל-ארבייטער און עלעקטריקער

(א) אין הסכם מיטן בעשלוס, וואס איז אנגענומען געווארען אויף זיין לעצטער גענעראל - פערזאמלונג האט דער מעטאל - ארבייטער פעראיין אויסגעארבייט די תנאים און דעם טעקסט פון א קאלעקטיווען אפמאך, וועלכער איז צוזאמען מיט א פארשלאג וועגען צוזאמענרופען א געמיינזאמע קאנפערענץ איבערגעשיקט געווארען אין ארבייטס - אינספעקטאראט.

עס ווערען געמאכט הכנות צו א שטרייק, וועלכע וועט אויסברעכען, אויב עס וועט נישט קומען צו אנ'אויסגלייך.

גלייכצייטיג גרייטען זיך אויך די עלעקטריקער צוזאמען מיט די מעטאלאוצעס צו אנ'אקציע וועגען א קאלעקטיווען אפמאך.

דער שטרייק פון די שוסטערס

(א) דער שטרייק אין דער לעדער - בראנזשע, וואס דויערט שוין 5 וואכען און האט זיך לעצטענס אויך פערשפרייט אויף די גארבעריען — געפינט זיך אויפן טויטען-פונקט. ביים היינטיגען טאג שטרייקען 12.500 ארבייטער.

עס איז דערוויילע נישטא קיין האפענונג, אז דער סכסוך זאל אין דער נאהענטסטער צייט ליקווידירט ווערען.

טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27 — טעל. 112-25
דיר. ד. צעלמייסטער

4-טע וואך אין לאדזש.
לעצטע
געזעגענונגס-פארשטעלונגען!

מאריס שווארץ'ס קינסטלער-אנסאמבל:
ד. בלומענפעלד, ה. גאטליב, א. גאלדענבערג, וו. גאדיק, ה. הארט, י. טורקאוו, י. אינוועטאוז, נ. ליפמאן, מ. ליפמאן, א. מארעווסקי, ק. סענצלאוויטש, א. סאמבערג, הערמאן פישער, א. קורץ, ר. קליינלערער, ש: ראזען, ד. שאיעוויטש. ד. שאפירא, א. שטיין א. אנד.

אריגינעלע דעקאראציעס, קאסטיומען און ספעציעלע ליכט-אפאראטען פון אמעריקע.

80 פערזאן אויף דער ביהנע!

היינט, מיטוואך
און טעגליך 9 אוונט
מאריס שווארץ
אלס ניעשעווער רבי
אין זיין וועלט-אויפפירונג
יאשע קאלב.
דראמע אין 2 טיילען, 26 בילדער
פון י. י. זינגער.
דראמאטיזירונג און רעזשי:
מאריס שווארץ
מוזיק: לעאן קוצין. טענץ: ליליאן שאפירא.
דעקאראציעס: אלעק טשערטאוו.
בינע-פערוואלטער: בן ציון קאץ.

בילעטען פון 11 ביז 4 פ"מ. און פון 5 נ"מ ביז אנהייב פארשטעלונג אין טעאטער-קאסע.

מיינונגען פון גרויסע פערזענליכקייטען איבער „יאשע קאלב" אין מאריס שווארץ אויפפיהרונג:

עדי קענטאר: (דער גרעסטער אמעריקאנער פילם- און בינע-קאמיקער)
— — — נאכדעם וואס איך האב געזעהען „יאשע קאלב" בין איך דאפעלט שטאלץ צו זיין א יוד. מ'פערלאזט דאס טעאטער מיט א געפיהל פון דרך-ארץ פאר זיך און פאר'ן איינענעם פאלק און מ'פילט זיך שטארקער צווישען פרעמדע; מ'קען אנווייזען אויף מאריס שווארץ'ן און זיין קינסטלערישע אויפפיהרונג „יאשע קאלב".

פרעזידענט הוווער. (אין א בריף).
— — — איך בעגריס מאריס שווארץ דעם גרינדער פון יודישען קונסט-טעאטער, מיט זיין גרויסער קינסטלערישער דערגרייכונג. „יאשע קאלב" האט געהאלפען דערוועקען מוט ביי אנדערע צו וועלען פערשענערן און פערבעסערן די אינסטיטוציע, וואס רופט זיך טעאטער. מאריס שווארץ האט מיט זיין קונסט-טעאטער אין אמעריקע א סך בייגעטראגען דורך זיין הערליכער קריסטאליזירטער קונסט און יעדער אמעריקאנער בעגריסט דעם פאקט פון דעם עקזיסטענץ פון יודישען קונסט-טעאטער און זיין פיהרער מאריס שווארץ.

ניו-יארקער טיימס:
— — — י. זינגער'ס „יאשע קאלב" איז א קינסטלערישער פערנעם, א פעראייניגונג פון אלע טעאטער-פארמען—שפיל, ליכט, מוזיק, פארם און בעוועגונג. אפילו די, וואס פערשטייען נישט קיין יודיש, וועלען אויך דערפילען די גרויסקייט פון מאריס שווארץ'ן אין זיין וואונדערבארער קרעאציע אלס דער ניעשעווער צדיק.

קיין וויען
אבפאהר דעם 26-טען מערץ
פרייז 95 זל.
קיין פאלעסטינע
אויף פסח און לעוואנטינישע ירידים.
די שנעלסטע בעדינונג, דאס ערלעדיגען אלע ארט פארמאליטעטען.
אינפארמאציעס:
Wagons Lits Cook
פיעטריקאווער 68,
טעל. 70-170.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער-פראגראם:
— I —
„אימיטאציע פון לעבען"
אין די הויפט-ראלען:
CLAUDETTE COLBERT
WARREN WILLIAM
BABY JANE און די 3-יעהריגע
— II —
א הערליכע דראמע
קאנראד ווייד
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

זאל פילהארמאניע טעל. 213-84
היינט, מיטוואך, ד. 18 מערץ, 9 אזייגער
אייןאיינציגער קאנצערט
פון אבערקאנטאר פון דער וואַרשאווער סינאגאגע
א. ב. לעבאוויטש
א. נ. נאזשיק פערטרעטער פון אבערקאנטאר ג. סיראטא
אין פראגראם: סינאגאגאלע שאפונגען, פאלקס-לידער און אפערן-אריעס.
ביים קלאוויר: ליכטערמאן-דאווידאוויטש.
בילעטן פון 54 גר. ביז 2 זל. אין קאסע פון פילהארמאניע ווי אויך אין די טערקישע צוקערניע, פיעטריק. 12

פרעזידענטן פון די גרעסערע שטעט אין דער לאדזער וואיעוואדשאפט

ביי'ם אינערן-מיניסטער און ארבייטס-מיניסטער

די פרעזידענטן פון די גרעסערע שטעט אין דער לאדזער וואיעוואדזשטווע ווי: לאדז, טאמאשאוו, פיעטריקאוו, קאליש, זגערזש און פאביאניץ, זענען אויסגענומען געווארן דורכ'ן אינערן-מיניסטער ראסטשקעוויטש און ארבייטס-מיניסטער יאשטשאלט. די פרעזידענטן האבן אנגעוויזן אויפ'ן צושטאנד פון דער ארבייטסלאזיקייט אין דער וואיעוואדזעווע און בעריהרט די פראגע פון קרעדיטען אויף צו פיהרען אינוועסטיציע-ארבייטען.

אין די מיניסטעריום'ס האט מען דער דעלעגאציע ערקלעהרט, אז די לאגע איז א זעהר שווערע און ס'איז נישט פערהאן קיין האפנונג, אז ס'זאל קענען געגעבען ווערען אויף ארבייטען גרעסערע קרעדיטען ווי די ביז איצטיגע. די ארבייטסלאזע וועלען מוזען בעשעפטיגט ווערען ביי פריוואטע ארבייטען.

אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג

פון יודישען קאמבאטאנטען-פערבאנד

זונטאג איז פארגעקומען אן אויסערגעוועהנליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער לאדזער אפטיילונג פון יודישען קאמבאטאנטען - פערבאנד. נאכ'ן אויסהערען דעם בעריכט פון דער ביז'איצטיגער פערוואלטונגס - טעטיגקייט, האבן די פערזאמעלטע אויסגעדריקט צוטרוי דער פערוואלטונג פאר איהר ביז'איצטיגער ארבייט.

דאן איז איינשטימיג אנגענומען געווארן פאלגענדע רעזאלוציע: די פערזאמעלטע זענען טיף גע־ריהרט מיט די לעצטע בעדויערנסווערטע עקסצעסען געגען דעם לעבען און פערמעגען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין דער לאדזער און קעלצער וואיעוואדזטוועס. די פערזאמלונג בעשליסט זיך צו ווענדען צו דער הויפט - פערוואלטונג מיט אן אפעל, אז זי זאל איינטערווענירען ביי דער צענטראלער מאכט, כדי ס'זאל תיכף רעאליזירט ווערען די רעפרעסיעס געגען די עלעמענטען, וועלכע אנארכיזירען די אינער־ליכע פערהעלטנישען אין דער מלוכה, וואס איז אנגעזאגט געווארן דורכ'ן סיים און סענאט, בעזונדערס זאל פערזיכערט ווערען די פולקאמענע זיכער־קייט פון דער יודישער בעפעלקערונג און ס'זאלען אנגענומען ווערען ענטשפרעכענדע מיטלען, כדי נישט צו דערלאזען אין דער צוקונפט צו העצען איין טייל בעפעלקערונג געגען דער אנדערער".

צום סוף זענען געוועהלט געווארן 5 נייע פער־טרעטער אין דער פערוואלטונג. ס'זענען געוועהלט געווארן: ד"ר צאוזמער, ד"ר ווארשאווסקי, בלאט, שמולעוויטש און ווייכבערג.

פלענאר-זיצונג פון האנדווערקער-ראט

מאנטאג איז אין צענטראלען יודישען האנד־ווערקער- און קליין אינדוסטריע-פערבאנד, פילס. 69, פארגעקומען די פלענאר זיצונג פון האנדווער־קער-ראט.

אויף דער זיצונג האבן געזאלט בעטראכט ווערען פערשידענע אקטועלע האנדווערקער ענינים, די פראגע פון פעראייניגונג א. א.

צוליב דער געשאפענער לאגע אין לאנד איז בעשלאסען געווארן נישט צו בעטראכטען דעם אנגעוויזענעם טאג-ארדנונג, נאר די פראגע פון פראטעסט-שטרייק, וואס איז אויף צומארגענס פראקלאמירט געווארן.

אין דער זיצונג האבן אנטיילגענומען די פרע־זידיומס פון די בעזונדערע צעכען און פעראייבען ביי דער צענטראלע.

ווען עס האט זיך פערשפרייט די ידיעה, אז אויף דער זיצונג ווערט בעטראכט די פראגע פון פראטעסט שטרייק, האבן אנגעהויבען שטראמען אין פערזאמלונגס זאל אריין די אנ'ווזענדע אין לאקאל.

די פלענאר זיצונג האט זיך פערוואנדעלט אין א מאסען-פערזאמלונג. האנדווערקער, קליינאינדו־סטריעלער, ארבייטער פון פערשידענע נאכען אהן אונטערשיד פון פארטיי-אנגעהעריגקייט האבן זיך אנגעשלאסען אין אלגעמיינעם יודישען טרויער.

נאכ'ן עפענען די פערזאמלונג, בעקומט דאס ווארט אדוו. גאלעווסקי, וועלכער גיט איבער אין קורצע שטריכען די טראגעדיע פון די יודען אין די שטעטלעך פושיטעק א. א. זי אויך א איבערזיכט איבער דער אלגעמיינער לאגע פון פוילישען יו־דענטום.

דער פארזיצער פון דער פערזאמלונג לעגט פאר אנצושליסען זיך אין דעם אלגעמיינעם פראטעסט שטרייק, וואס איז איינשטימיג אנגענומען געווארן.

פערזאמלונג פון דער שאכטעל-מאכער-קארפאראציע

עס איז פארגעקומען א בעריכט-פערזאמלונג פון די לאדזער שאכטעל-מאכער וועגען שטרייק פון די שאכטעל-ארבייטער.

די פערזאמלונג עפענט דער „סטארשי" פרענקעל. דעם בעריכט פון די אונטערהאנדלונגען מיט די ארבייטער גיט אפ דער „פאד - סטארשי" עלענבערג.

עס איז געקומען צו א הסכם צווישען ביידע צדדים און עס איז געשלאסען געווארן אן אפמאך אויפ'ן יאהר 1936 מיט א קליינער הוספה פאר די ארבייטער וואס פערדינען ביז 25 גר. א שעה וועלען בעקומען 30 גר. און די וואס פערדינען פון 31 ביז 34 גר. א שעה וועלען פערדינען 35 גר.

דער אפמאך איז אונטערגעשריבען געווארן פון די פארשטעהער פון דער פערוואלטונג, און די ארבייטער-דעלעגאטען.

ד' פוימאן רעפעריר'ט דאן די פראגע פון דער קאנקורענץ, וואס ברענגט שאדען דעם גאנ־צען פאך, דער רעדנער קומט צום אויספיהר, אז עס דארפען אנגענומען ווערען אלע מיטלען געגען די, וועלכע פיהרען אנ'אומעהרליכע קאנקורענץ און דורך דעם מאכען זיי אוממעגליך צו עקזיסטירען.

דער „סטארשי" פרענקעל רעפערירט די פרא־גע פון 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג. דער רעדנער פאדערט אויף אלע פערזאמעלטע אפצוהיטען דעם 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג אין די ראהמען פון די עקזיסטירענדע געזעצען, כדי אויסצומיידען די שטראפען, וואס די ארבייטס-אינספעקטארען מא־כען ביים לוסטרירען די ווארשטאטען, אויך דורך דעם אפהיטען דעם 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג וועט מען קענען בעזייטיגען די קאנקורענץ פון פאך און אלע שאכטעל-מאכער וועלען האבען גענוג ארבייט.

ה' זאקליקאווסקי רעפערירט די פראגע ווי אזוי צו ווירקען אויף די שאכטעל-מאכער, וואס זענען נאך נישט קיין מיטגלידער אין דער קארפאראציע, דער רעדנער לעגט פאר, דאס יעדער אנוועזענדער אויף דער היינטיגער פערזאמלונג זאל נעמען אויף זיך די איניציאטיוו צו ווערבירען איין מיטגליד, אזוי ארום וועט דאס געבען די מעגליכקייט נישט צו דערלאזען צו קיין קאנקורענץ.

איבער די אלע רעפעראטען האט זיך אנט־וויקעלט א דיסקוסיע אין וועלכער עס האבען אנ־טיילגענומען די ה"ה: עלענבערג, ראטענבערג, בוי־מאן, פארבער, הארטשטארק, קראכמאלניק, וואל־קאוויטש, קירשטיין, זאקליקאווסקי, שמעראוויטש, פערלמוטער א.א. צום סוף איז אנגענומען גע־ווארן פאלגענדע רעזאלוציע:

1) די פערזאמלונג דריקט אויס אנערקענונג דער פערוואלטונג פאר איהר אונערמידליכער אר־בייט פאר'ן גיכען ליקווידירען דעם שטרייק, נישט ברענגענדיג די שאכטעל-מאכער פאר יום-טוב צו קיין שאדען.

2) די פערזאמעלטע בעפולמעכטיגען די פער־וואלטונג אנצונעהמען אלע שטרענגסטע מיטלען, געגען די, וועלכע מאכען די שעדליכע קאנקורענץ, די מיטלען דארפען דערגיין ביז סאנקציעס.

3) די פערזאמעלטע פערפליכטען זיך אפ־צוהיטען דעם 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג און די ראהמען פון די אנווייזונגען פון דער פערוואל־טונג ד. ה. צו ארבייטען פון 8 פריה ביז 5 נאכ־מיטאג מיט א שעה איבעררייס אויף מיטאג.

4) יעדער איינער אנוועזענדער אויף דער היינטיגער פערזאמלונג נעמט אויף זיך די איניציא־טיוו צו ווערבירען איין מיטגליד פון די שאכטעל־מאכער, וואס זענען היינט צו טאג נאך נישט קיין מיטגלידער.

צום סוף טיילט דער „סטארשי" פרענקעל מיט די פערזאמעלטע, אז די פאפיר- און דעקעל-סוחרים זענען געווארען עהרען-מיטגלידער אין דער קאר־פאראציע און וועלען אויך אונטערשטיצען אין די ראהמען פון זייער מעגליכקייט יעדע אקציע פון דער פערוואלטונג.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32
עמפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אוונט

דער פשיטיקער קאמיטעט ביי דער ארבייט

במשך פונ'ם נעכטיגען טאג זענען איינגע־פלאסען אין די בענק גרעסערע סכומים לטובת די געליטענע אין פשיטיק.

דער אינטערעס צו דער דאזיגער אקציע אין אונזער שטאט איז אזוי גרויס, אז דער עולם ברענגט פרייוויליג גרעסערע נדבות נאך איידער דער קאמיטעט האט ארויסגעשיקט זיינע זאמלער. עס קומען אויך אן אנאנימע נדבות.

די עקזעקוטיווע ארבייט אויס א גרעסערען פלאן, כדי צו געווינען אלע לאדזער יודען פאר דער הילפס-אקציע.

פאלגענדע בענק האבען שוין איינגעפיהרט בסדר'דיגע זאמלונגען: באנק קופיעצקי-קרעדיטאווי, פיעטריק. 29, דעפאזיטען-באנק פיעטריק. 5, דיס־קאנטא-באנק פיעטריק. 43, הויזבעזיצער-באנק פיעטריק. 39, האנדווערקער-באנק פיעטריק. 20, בר. טויב, פיעטראק. 17, מענדעלזאן פיעטריק. 6, קליינהענדלער-באנק אגראדאווא 2, קאמערץ-באנק פיעטריק. 26.

אלע געזאמעלטע געלדער אין די עפענטליכע לאקאלען דארף מען תיכף אריינטראגען אין איינעם פון די דערמאהנטע בענק.

דער זשורעקער רבי
(דעם טריסקער מגיד'ס אייניקעל)
קומט היינט אויף די לעצטע שבע-ברכות פון באיאנער רבי'ן פון קראקא, און וועט איינשטיין ביי זיין חסיד ר' אברהם פעטערזילע, נאוואמיעסקא 26.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייטאכט דיזשורירען: שטעקעל (לי־מאנאווסקיעגא 37), יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9) סטאניעלעוויטש (פאמארסקא 91), בארקאווסקי (זא־וואדזקא 45), גלובאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמי בורג (גלובנא 50), פאוולאווסקי (פעטריקאווער 307).

אין לאדזער יודישען שאכער-פעראיין (פאמארסקא 15)

איז די וואך פארגעקומען די קאנסטיטואירענדע זיצונג פון דער ניי-געוועהלטע פערוואלטונג: אלס פרעזעס: ניימאן לייביש, אלס וויצע-פרעזעס: באדעם הערש. סעקרעטאר: יוסף וויטשטאק און ח. ווייג־בלום. קאסירער: י. ליכטערמאן. שקאנאם: ע. ליפשיץ, קריגער, זינגלבוים, קאפלאן און סקורע. קאנדידא־טען: זשעלאנא, לויפער. רעווידיר-קאמיסיע: גאלד־שטיין, וויסמאן, ווערטהיים. שידס-געריכט: ניימאן כאדעס, זינעלבוים, גאלדשטיין און ווינשטאק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	— — —	96.50
3 פראצ. בוד.	— — —	26.50
4 „ דאלארובקע	— — —	51.60
7 „ סטאבילזאציע (אמ.)	— —	62.75
5 „ ווארשאווער ש. ב. 1934	—	54.00
5 „ לאדזער	—	48.00
ענגלישער פונט	—	26.22
דאלאר אפיצ. — 5.27 נישט-אפיציעל	—	5.25
גאלד-דאלאר	— — —	9.05
גאלד-רובל	— — — —	4.82
דייטשער מארק	— — —	1.40
פראנק שווייצארישע	— —	173.30

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פאלג. טעג!
די פרעהליכסטע קאמעדיע פון דער פוי־לישער פראדוקציע א. נ.
ס'האט אונז אויס־געפעהלט צרות
(„Nie miała baba kłopotu")
אין די הויפט-ראלען:
Sielański, Walter, Znicz, Zacharewicz.

גוט מארגען!

נייע „יודישע פרנסות!"

אויף דעם טהערנעכטיגען פראצעס געגען „ארענדאוויקי", האט דער לאדזער „גאון" גע־זאגט, אז יודען ציהען ארויס דעמזאפט פון פאמע־ראנצען און מאכען דערפון גאלדענע געשעפטען. די יודען פארבען אויך איבער ציטרינען אויף רויט.

(פון דער כראניק)

הכלל, יודען, נישט געזארגט. מ'טרייבט ביי אונז ארויס די ביז'איציגע פרנסות, דערפאר מאכן זיך פאר אונז שפאגעל-נייע פרנסות.

איהר האט געוואוסט, אז מ'קען ארויסציהען מיט א שפריץ דעם זאפט פון פאמעראנצען, און די פאמעראנץ זאל בלייבען פאמעראנץ?

איהר האט געוואוסט, אז מ'קען נעמען קאר־טאפעל, און איבערפארבען אויף פאמעראנצען?

איהר האט דאס נישט געוואוסט? מיר האבען דאס אויך נישט געוואוסט, דערפאר האט דאס גע־וואוסט דער „ארענדאוויק". א דאנק דעם „ארענ־דאוויק", וואקסען פאר אונז, יודען, אויס נייע פרנסות. מ'דארף דערצו נישט קיין גרויסע קאפי־טאלען. מ'דארף דערצו א קלייניגקייט, הכלל:

איהר קויפט א מאנדעל פאמעראנצען, דערנאך קויפט איהר פאר א פאר גראשען א שפריצל, מאכט אויס לעכלעך, ציהט ארויס דעם סאק און פארטיג.

אי, וואס טוט מען שפעטער מיט די פאמעראנ־צען? האט דער „ארענדאוויק" אויך אנגעוויזן: מ'שטיפט זיי אן מיט וואטע, מיט טראטשקעס, דערנאך נעמט איהר א פענדזעל און שמירט זיי אן אויף פאמעראנטשאווע, האט איהר אי סאק, אי רויטע פאמעראנטשאווע פאמעראנצען!..

איצט, אויב מ'קען דאס מאכען מיט פאמע־ראנצען, טא פארוואס זאל מען דאס איבערגעבן נישט קענען מאכען מיט אייער? מ'מאכט אויס לעכלעך אין די אייער, מ'ציהט ארויס די ווייסליכע מיט געלבלעכע, די אויסגעבלאזענע אייער פילט מען צוריק אן מיט שעטשקע, האט איהר אי די ווייס־לעכע מיט די געלבלעכע און אי די אייער!..

איצט נאך א פרנסה:

א קילא ווייינטרויבען קאסט 3,50 זל. טא פאר וואס זאל מען נישט מאכען אזוי, אז ס'זאל קאסטן פיל ביליגער און מעהר אויפ'ן מארק?

— ווי אזוי?

— גאר פשוט:

— מ'נעמט אגרעס, מ'ראזירט אפ די האר, מ'פארבט זיי צו אויף געל, אדער אויף שווארץ און איהר האט פערטיגע... ווייינטרויבען!..

הכלל, נישט געזארגט, יודען, מ'טרייבט מען ביי אונז ארויס די ביז'איציגע פרנסות, הכלל זארגט שוין דער „ארענדאוויק" צוזאמען מיט אונזער „גאון", קאוואלסקי פאר שפאגעל - נייע פרנסות.

— נישט געזארגט, יודען!..

אב-נעק

ראדיא - פראגראם

מיטוואך, ד. 18-טען מערץ

6.34 גימנאסטיק, 6.50 פליטען, 7.20 ידיעות, 7.30 פליטען, 7.55 אינפארמאציעס, 8 אודיציע פאר הויז־פרויען, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 ידיעות, 12.15 „די האיק־ענטוויקלונג פון קינד", 12.30 קאנצערט, 1.25 ווירטשאפט, 1.30 אריעס און אפערעטען-לידער, 3.00 לאדזער בערזע, 3.15 עקספארט, 3.20 ווארשאווער ..., 3.30 לייכטע מוזיק, 4 שמועס פאר קינדער, 4.30 לעגטשעל-קאנצערט, 5 „אין דער דיסקוסיע" — ... פון בערנארד הערץ, 5.20 לידער, 5.50 „בוך פון ...", 6 פעריאדישע אויסגאבען אין לאדז און ..., 6.15 רעקלאמע - קאנצערט, 6.50 פליטען, 7 ... פון מלוכה-פרעזידענט פראפ. מאשטשיצקי געווידמעט דעם אנדענק פון מארשאל יוזעף פילסודסקי (... פון שלאס), 7.15 דאס זעלנער-ליד פון אונזער פוילען, 7.35 ספארט, 7.45 אקטועלער שמועס, 8 ..., 8.45 אוונט-ידיעות, 9 פון שאפינס שאפונגען, 9.40 רעפארטאזש, 9.55 אקטועלער ווירטשאפטליכער ..., 10.05 קאנצערט, בעת דער פויזע 11 אוונט ידיעות און קאמוניקאטען.

אויספלוג קיין וויען
דעם 26-טען מערץ אויף 4 און 28 טעג. 95 זל.

לאנדאן, פאריז, בריסעל
דעם 24/III ביז'ן 7. אפריל. 370 זל.

פסח אין יוגאסלאוויען, וויען, זאגרעב, סוסאק, אויפענטהאלט דורך צוויי וואכען אין פענסיאנאט אין דובראווניק. 580 זל. פון 6. ביז'ן 30. אפריל

אויף פסח קיין פאלעסטינע
הנחות פאר די ה"ה סוחרים און דאקטוירים.

הנחה-פעסער קיין עסטרייך און טשעכאסלאוואקיי

„ארביס", פיעטריקאווער 18 טעל. 249-40.

צווישען טאַטע און זוהן
וואָס מאַכען קונצען מיט וועקסלען

(א) הענעך יורובלעווסקי — אַ יוד אַ „מטופל“ מיט 2 הייזער אויף פילסודסקיעגאַ 16 און זאַווי־שאַנסקאַ 27 — האָט אויך אַ זוהן, אברהם יורוב־לעווסקי (11 ליסטאָפּאַדאַ 90), וועלכער איז ביי אים אַ זשאַנדצע.

האָט זיך דער זוהן, אברהם בן הענעך, מיט'ן שכם פון זיין טאַטען געשריבען וועקסעלען מיט נעמען פון דער הסטורה און מיט געפעלשטע זשי־רעס פון זיין טאַטען, און זיי דיסקאָנטירט.

די דאָזיגע „מלאכה“ איז געאַרבייט געוואָרען אַ לענגערע צייט, און איז צוגעגאַנגען גלאַט, ביז — אין יאַנואַר 1935 האָט ר' אברהם בן הענעך אָפּ־דיסקאָנטירט ביי זיין לאָקאַטאָר לאָזער גאָטהעלף אַזעלכע געפעלשטע וועקסלען פאַר 3,200 זלאָטעס, און דערנאָך זיי נישט בעצאָהלט.

גאָטהעלף האָט פאַרקלאָגט די ביידע — דעם טאַטען מיט'ן זוהן, און נעכטען איז אין קרייז־געריכט פאַרגעקומען דער פּראָצעס.

דער זוהן האָט געלייגט די שולד אויפ'ן טאַטען, און דער טאַטע — אויפ'ן זוהן.

דאָס געריכט האָט געפסקנט, אַז שולדיג זע־נען ביידע, און זיי האָבען בעקומען אַנ'אורטייל; דער 30־יאָהריגער אברהם יורובלעווסקי — אויף אַ יאָהר טורמע, און דער 6־יאָהריגער הענעך יורוב־לעווסקי — אויף אַ האַלב יאָהר.

א „דאָקטאָר“ מיט א „ראַדיקאַל מיטעל“ צום וואַקסען פון די האָר
פערמשפט געוואָרען אויף אַנדערהאַלבען יאָהר תפיסה

(א) אין לאָדז האָט זיך פאַרגאַנגענעם יאָהר בּוויזען א פערשווינדעל און געזאָגט האָט ער, אַז ער ייסט ד"ר טעאָפיל זאַבאָראַזאָוסקי פון וואַרשע.

דער דאָזיגער „דאָקטאָר“ האָט רעקאָמענדירט „ראַדיקאַל מיטעל“ צום וואַקסען פון די האָר, און אַנדערע אַרטיקלען געגען פאַרשידענע חולאתן. ערביי האָט ער דערצעהלט, אַז ער האָט אַנ'אייגע־נעם קליניק אין וואַרשע אויף די אוי־אודאַוווער לעיען.

ס'פערשטעהט זיך, אַז ער איז אויסען געווען די אַנטעס, וואָס מ'האָט איהם געגעבען, און מעהר האָט ער זיך פאַר די אויגען נישט געוויזען.

נאָך אַ געבויער חקירה ודרישה, איז דער בחור אַרעסטירט געוואָרען, און ווי ס'האָט זיך אַרויסגע־שטעלט, איז ער דער 38 יעהריגער אַלעקסאַנדער מאַזורקיעוויטש אָהן אַ בעשטימטען וואוינאָרט. אין אָנפאַנג האָט ער געפרובט לייקענען, אַז ער האָט זיך לעגיטימירט אַלס דאָקטאָר. נאָר אַז מ'האָט ביי איהם געפונען וויזיט־קאַרטען אויפ'ן נאָמען ד"ר זאַבאַ־ראַזאָוסקי, האָט ער זיך מודה געווען, אַז ער האָט נאָר געוואָלט בעמען „זאַליטשקעס“, ווייטער גאָר־נישט. ער האָט זיך מודה געווען, אַז ער האָט אָפּעריירט 40 פערזאָן.

דאָס געריכט האָט איהם פערמשפט אויף 1½ יאָהר תפיסה. אויפ'ן סמך פון דער אַמנעסטיע, איז איהם די שטראָף פערקלענערט געוואָרען אויף 1 יאָהר תפיסה.

גרויס געווינס פון דער 2-טער קלאַס
20.000 זל. אויף נומער 9803
אויך 5.000 זל. אויף נומער 99665
זענען שוין געפאַלען
u WOLANOWA

Dr. med
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאָמוניקאַטען)

היינט, רעליגיעזער קאָנצערט פון אָבערקאַנטאָר א. בלעכאַראָוויטש

היינט, מיטוואָך, דעם 18-טען ד. ח. קומט פאָר אין זאַל פילהאַרמאָניע דער קאָנצערט פון בעקאַנטען לירישען טענאָר, וואַרשאַווער אָבערקאַנטאָר א. בלעכאַראָוויטש.

אין פּראָגראַם די בעסטע סינאַגאָגאַלע שאַפונגען, פאָלקס-לידער און אָפּערן-אַריעס. ס'איז צו האָפען, אַז דער היינטיגער קאָנצערט וועט האָבען דעם געהעריגען ערפאָלג.

מאָריס שוואַרץ
לעצטע געזעגענונגס - פאָרשטעלונגען

נאָר געציילטע טעג וועט נאָך געשפּילט ווערען די גראַנדיעזע אויפפיהרונג „יאָשע קאַלב“ מיט מאָריס שוואַרץ אַלס בּעשאַווער רבּי. „יאָשע קאַלב“ איז נישט נאָר דער גרעסטער נאָר אויך דער שענסטער ספּעקטאַקל, וואָס מיר האָבען אין דער לעצטער צייט געזעהן: בילד, פּלאַסטיק, איינהאַלט אַ סינטעז, וואָס בעצויבערט פערבאַפּט און זעטיגט אויג און אויער.

אין „יאָשע קאַלב“ זעהען מיר נישט נאָר מאָריס שוואַרץ'ן דעם גרויסען רעזשיסער, נאָר אויך מאָריס שוואַרצ'ן דעם ערשט-ראַנגיגען מייסטער-אַקטיאָר; זיין שווישפּילערישע לייסטונג אין „יאָשע קאַלב“ אַלס דער בּעשאַווער רבּי, וואָס ער קרעאירט ביי אונז אָוונט פאַר אָוונט — בּראָש פון זיין קינסטלער - אַנסאַמבל — איז פון די זעלטענע קונסט גענוסען, וואָס נישט אַלע מאָל טרעפען זיך.

די בילעטען פון דער נעכטיגער אָפּגערופענער פאָר-שטעלונג זענען גילטיג אויף היינט מיטוואָך 9 אָוונט.

אַלפרעד קאָרטאָ אין פילהאַרמאָניע

דאָנערשטאָג, דעם 19-טען ד. ח. 8.30 אָוונט קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע אַ מייסטער-קאָנצערט פון איינעם פון די בעדייטענדסטע פּיאַניסטען פון דער וועלט אַלפרעד קאָרטאָ, וועמענס קאָנצערטען ס'האָבען אין דער גאַנצער וועלט אַ קאָלאָסאַלען ערפאָלג.

אין פּראָגראַם שאַפונגען פון בעטהאָווען, שומאַן, שאָפּען און אַנדערע קאָמפּאָזיטאָרען.

אויפטריט פון איזאַ קרעמער אין פילהאַרמאָניע

אויפ'ן אַלגעמיינעם פערלאַנג פון פּובּליקום, איז דער דירעקציע פון פילהאַרמאָניע געלונגען צו פערהאַל-טען די גרויסע קינסטלערין איזאַ קרעמער אויף נאָך איין קאָנצערט, וועלכער קומט פאָר שבת, דעם 21-טען מערץ ד. י.

אין פּראָגראַם פולשטענדיג נייע לידער אין פערשי-דענע שפּראַכען. ס'איז זיכער, אַז אויך דער לעצטער גע-זעגענונג-אויפטריט וועט האָבּען אַ מיט'ן פערדינטען סוקצעס.

פון פּוילישען טעאַטער

אין שטאָטישען פּוילישען טעאַטער ווערט היינט 8.30 אָוונט געשפּילט די קאָמעדיע פון בערנאַרד שאָו „זשאַלניעזש אי באָהאַטער“ מיט אַלעק. ווענגערקאָ אין דער הויפּט-ראָל.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע
צווייטע קלאַס. דריטער טאָג

50,000 zł. — 127017.
20,000 zł. — 144924.
10,000 zł. — 83788, 140683. 192562.
5,000 zł. — 99940, 103121, 103590, 122100.
2,000 zł. — 1034, 110572.
1,000 zł. — 156071, 161133, 175427.
500 zł. — 1902, 341, 121255, 122914, 125224, 123310, 163504, 168522, 177373, 181575.
400 zł. — 58658, 168019.
250 zł. — 2010, 33871, 48748, 50190, 66181, 84371, 85064, 107675. 109355, 120937, 129147, 134638, 136941, 141913, 160522, 163891, 170054, 184628, 190217.
200 zł. — 1950, 24060, 32435, 37325, 39669, 45716, 49098, 50119, 61286, 70188, 74372, 78956, 83316, 87382, 96215, 96981, 102678, 112413, 114080, 116590, 122344, 126858, 130934, 131512, 133574, 145440, 146761, 169483, 178284, 178379, 180335, 189473, 194232.

Wygrane po 50 zł., z litera s po 150 zł.

12 76 662 99 702 45 855s 940 1014 88s 174 294s 323 37 412s 39 662s 780s 897 2085 110s 34s 41s 293s 406 39 40 937 90 3183 939 97s 4320s 461s 581 759 800s 80s 968 5052 187s 266s 67s 78s 393s 549 709s 62 70s 901s 70 6088 180s 562 7307 56 96s 982 8509 746 812 9163 232 43 60 311s 435s 60.

10014s 29 49 65 919 11062s 100 65 90s 511 55 644s 80 722s 886s 12095 209s 80s 376s 419s 742s 828s 13141s 478 635s 44 723 14028 142 440 72 546 675 792 827 48 82 930s 55s 15094 144s 223 346 953 4s 16057s 208s 675s 854 17135s 211s 14 361 641 791s 18071s 580s 623s 52 725s 982s 19153 231s 91 417 520 687s 95 99 729 895s

20225 383 468s 581s 645 55 797 875 21013s 46 529 35s 22163 308 96 467 622s 848 63 956 97 23197 211s 28s 87 796 845 59 914 61s 24247 51s 766s 823 924s 25241 400s 529 806 21s 948 26504 82s 660 778s 871 27047 178s 81 376 597 600 12 750 987 28010 123 219 43s 374 471s 568 621 886 29183s 222 370 428

30065 97s 509 620 911 21 85 31265s 456s 79 534 776s 907 17 33 32563 643s 58s 809s 905 18s 33116s 35s 54s 707 76 34078 129s 247 470 916 86 35008s 108s 250 439 55s 560s 920s 36182 325 711 44 80 913 19 37141s 77s 230s 852 965s 38021s 176 360 402s 35s 72 718s 838 62s 39151 233 78s 549 651 940s 74.

40432 51 569 684 702 41180s 210s 14 386 540s 860 990 42177 200 364s 938s 43767s 812s 44203 311s 33 432 794 886s 990s 45001 7 371s 650 953s 46155 214 16 396 663s 798 979s 47005s 336 810s 18s 980s 48559s 94s 626s 49412 95 607s 38 723

50115s 234s 392s 476 513s 731s 897s 51084 436 534s 619s 743s 860 52014 46 343 580s 602 700s 53162s 218 72 332 428s 91 765 80 95 814 53s 64 54461 642 98 55046 211s 93s 697 794 56148s 230 56s 353s 435 67 775 849 84s 57176s 84 206s 83 416 697 815 970s 58074 99s 117 58s 394 461 563 776 850 76 977 59264s 355 80s 462 591s 95 716 36.

60156s 65 513 709 45 61044 99s 188 270 811s 19 62095s 131 439s 864 63072 896s 64137s 286 335s 401 65310 511s 36 53 76s 66035s 295s 549s 933 67103s 36 261s 472s 537s 645 48s 869 92 68037s 489 506 729s 717s 69106s 37 346 415s 52s 762s 825

70049 218 33 487 820 36s 39 67s 923 71626 728s 862 72174 467s 672 73418 20 663s 91s 917s 74028s 102s 18 323 514s 666 75184s 229s 38 471s 516s 76129s 46 944s 87s 77011 220 696 717 78385 497 546s 53 83s 659s 849 60s 922s 53s 77 79035 40 105 208s 542 58 676 813s

80036 104s 290 653 81 81406s 644 66 743 857 900 79 82036s 42 262s 510 65s 795s 904s 83165s 208 26s 50 300s 29 94 509s 76 654 712s 996s 84123 97 207 327s 45s 55 544 762s 943 85085 161s 272s 357 467s 70s 530 98 696 86453s 99 567s 752 87214s 38 68s 431s 509 66s 604s 752s 88201s 345s 612s 23 31 715 984s 89083 131s 255s 272s 858 66 964

90027 121 292s 50 8 25s 893 91016 142 621s 92105 29 209 17 365 619 842s 93130 215 37s 83s 585s 651 900s 36 94202 421 693s 851 72 95322 413 32 547 88 662s 704s 56 96215s 355 582 722 826 927s 81s 97094 602 793 911 98090s 288 311s 44s 67 478s 849s 981 99117 18 223 425s 26 522s 91 890s.

100240s 53 485 576s 625 59 101017 23 94 412s 47s 879 102047 309 582 678 930s 103096s 494s 878s 981 104045s 193 508 29 658s 831s 98s 98 15 105063 209 661s 704 67s 106112 70 459s 819s 992s 107063 573 643 782s 800 37s 915s 108083s 113s 73 80 786 109051 59 98 588s 738s 833 902s 6

110066 722s 23s 842s 111057s 198s 294 552 57 649s 73s 790s 937 112413s 26s 966s 82 113072s 86 258 468s 752 80 851 114030 64 80 183 212 597s 788s 873s 911s 79 84s 115063 111s 60 305s 41 572 791s 819s 116058 425 28 44s 584s 90 615s 787s 904 117040s 276s 431 97 607 790 118396 833s 42s 119109s 11 210 97 399 422 4s

120251 96s 339 491 566 121079s 666s 778 810 122044s 259 331 44 432 503 83 716 830 960 123074s 221 5 5s337s 570s 846s 124029 116s 710s 63 125161 368 99 897 126072s 95 406s 47s 834s 929 54s 127484s 573s 84s 989 93s 128000 5 299s 651s 823s 129097s 122 49s 247s 88 89s 486

130379s 592 623s 879s 82 934s 131107s 93 309 512 632 132079 137s 395 420 133040 574s 621s 810 134064 165 434 98 619 862 938s 135073 157 259s 673s 96 706 925 39s 136743 48 137643 990 138028s 330 529 65s 93 876 908 33 139433s 660 760s

140148 260 383 484 94 626 974 141137s 240s 86s 434 86 645 142080s 255 94 391 477 766 961 143170s 549s 54 93 906 64 85s 144011s 257s 467 565 659 768 970s 145088s 110 87 95 275s 76 316 45 440 558s 661s 753 897 146169 203 88 355 442 79s 604s 701 60 61 71 829s 922 147090 105s 210 496s 588s 927 148065 237s 592s 706 811 54 149095 145 384s 633s 796s 861s 70s

150022s 244 78 87 734s 151270s 687s 803 810 152771 97s 916 153102 20 512 701s 17 47s 99s 943s 82 154001 82 237s 360s 539s 652 740s 951 155167s 242s 326 753 156000 195s 216s 645 703 926s 157026 362s 520 158137 346 476 774s 800 159014 295s 363s 569 991

160329s 521 161075s 210 80 93 330s 432s 570s 162181 681s 163479s 744 48s 873s 76 164117 252 354 91s 449s 881 165341s 400s 664s 68 725 957s 166095 322s 517 784s 861s 167134 256 506 645 845 951 168023 164s 99s 233s 47s 544 652s 757 84s 821 45s 169232 460 549s 672s 726 841

170036 175 472 704s 171067 462 615 83 701 172073 155s 209s 545 57 636 781s 809 71 912 35s 173296 548 764 862s 174272s 402s 505 658s 175104s 480s 636 55 911 176205s 63 394 414 625s 938s 177055 90s 373 575 927s 178012s 26 48 271s 894 179244 322s 572 929s 82

180197s 435 534 52 668 885s 905 181283s 375s 461 86 857 182022s 190 342 498 502 15s 654 868 183054 67 265 541s 79 90s 639 728s 959 184057 166s 24 296s 99 386 763 74s 80s 9 931 95s 185184 334s 572 841s 901s 15s 27 186001 111 237 317s 662s 834 187113s 202s 188013s 284s 98 366s 905s 17 46 189144s 47 451 59 632 91 929 43 80s 88

190016 134 47 296s 414s 78 977s 191130 227 737s 192298 777s 818 193224s 372 75s 455s 194023 111s 591 744 839s 943

W drugiem ciągnieniu główne wygrane padły na następujące numery:

50,000 zł. — 121893.
25,000 zł. — 157911.
20,000 zł. — 9803.
10,000 zł. — 24359.
2,000 zł. — 7976.
1,000 zł. — 86151, 115976, 130917.
500 zł. — 13145, 59400, 123566.
400 zł. — 13823, 29625, 51753, 64998 135278, 135447, 149196, 171766, 175383, 176037, 181438.
250 zł. — 4393, 13688, 33035, 67035, 76385, 80614, 92982, 115758. 122115, 158646, 163941, 167024.
200 zł. — 4460, 8992, 9964. 23710, 27024, 28455, 50416, 59181, 59322, 67176, 89417, 95439, 97538, 116246, 120194, 125640, 134701, 134902, 138899, 139902, 145971, 152653, 155143, 161659, 172289.

Po zł. 50, z literą s zł. 150.

56s 67 1461 523s 36s 816s 2144 815s 87 96s 3105 755s 888s 952 4218s 758 5506 45 846 53 6093 284s 7035 153 300s 816s 9190 631s 9075 218 355 422 506 69 711s 12 872.

10488 724 880 11106 12097s 133s 302 541 644s 821 13013 23s 538s 886s 14319s 874s 975s 15040s 383 632 16155 201 454 693 815s 17018 217 513 94 654 18211 19686 727.

20768 21248 970s 22016 224s 559s 615 752 23343 739 948 24733 25013 85 91 213 17s 442 26135s 878s 27020 195 819 28318s 29115 62 312s 565s 771.

30570 97 607 900s 31171s 261 501s 39 738 32209 493s 728 33445s 940 34291s 377 603 52 35161 352s 36102 547s 37378 574 703s 38278s 307 39080s 330 789.

40119 359 98s 486s 41785s 99s 42207 97 43429s 95s 969s 44025 450s 58s 780 97 977 45016 64s 364s 800s 46024s 385 674 919 81 47449 57 594 48219s 427 49141s 489.

50029s 977s 51041 415 598 52010s 21 373 53271s 372s 89s 510 31 42 54083s 231 332 427s 40 571s 826 55248s 484 503s 618 56527s 41s 766s 863s 78 57117 58847 917 59190.

60278 394 61291s 442 69 516s 39 667s 79 707 62149s 668 63814 64348 661 65891 66179s 67010s 636s 746 68858s 69227.

70205 65s 675 71280 552 622 75 812 992 72062s 73035 50 268 681 74070 379 718s 75021 92s 351 513s 841 76083 231 861 77835 73s 78008 601s 79031 184 305 468.

81023s 834s 62s 76s 82305s 560s 668s 741s 83878s 84224 964s 85206 396s 752 71s 86270 696s 87877 958s 88280s 526 980 89229s 891 947s.

90474 831s 929s 91959 92464 93046 769s 94311s 522s 95340 659 96319s 619s 97042s 63 697s 98174s 351 91 99625 50 100426 673.

101032 330 418 628 793s 866s 102576 617s 888 964s 103437s 532s 798s 104226s 525 105875 959s 106186s 426 107047 384s 402 16 108568s 109760s.

110053 361 417s 70 816 111932 112565 916 113526s 712 939s 77s 114011s 195s 115932 116097 537 701 117085s 362s 424 568 914s 118427 642s 119465 535 52s 711s 844

122193s 343s 81 124638 125051s 72 401s 518 837 972 126013s 70 548 637 127210s 415 128123s 226 129092s 972.

130038s 300 131170 460 540s 695s 132523s 133320 635s 134132 230s 94 537 771s 135217s 941 136386 484s 698s 137181 383 415 731 48 828s 138467 139818s.

140379s 492s 522 640s 993 141224 582 681 142266s 388 530 143292 144915s 145631s 744s 869s 146452s 621 929s 147087 952 90 148189s 952 90 149615 28 915.

150476 970s 151513 81s 152666 761s 835s 967 99s 153006 224s 154404 598 155176 156401 512 627 36s 41 623s 99 157262 158888 985 159183 351s 674s

160447s 615 161315 782s 162042 203 862s 912s 163112s 749 914 15 164574 75s 884s 973s 165112s 70s 357s 473s 166432 168134s 203 923s 94s 169644s 49s 801.

170357 61 467 80 171201 502 38 773 172009 173130s 247s 345s 622s 36 786 88 923 174058 326s 614 934s 175449 176285s 87s 499s 833 177018s 178078s 484s 576 685s 913 179550s.

180007 524 603s 182174s 586 948 183178s 629 809 54 184249 577 607 185383 467s 568 84 92 973 186331s 459s 775 188051s 85s 89s 500 904 189154 872

190127s 494 514s 693 748 191568 192201 515 646 839s 193048s 86 622s 821s 194407 580.

CIĄGNIENIE 3-cie

Po zł. 50, z literą s zł. 150.

145s 220s 389s 859s 1115 285 664 971s 2028 198 978s 3834s 4055s 5125 484 772s 6272 393 818 939 7262 554 791s 850 903s 54 8022 9642 97s 790s

10096 104 334 687 974s 11048s 152 315s 12186 13102 267 91 732s 14276 590s 889s 924 89 15380s 16374 172216s 32s 385 95 420 625s 18028s 19310 650 919s

20121 657s 21050 211 435 79 22316 825 23136 220s 494 25329 992 26174s 27515 603 975 28118s 29109 993s 602s

30009 197s 350 477s 98s 675s 31037s 86 139 249 323s 765s 32515s 22s 751 33000 428 557 688 797 98s 900s 34092 320s 55s 684s 886s 993s 35487 36073 288 377 709 38830s 39038s 236s 318 442s 752 889s

42511 43147 67 318s 29s 840 51s 44146s 276 408s 796s 45559 837 46583 639s 86 742s 815 47090s 140s 48225 498s 49736

50090s 294 51053s 98 302s 660 52105 532 654 53596 789s 54065 95s 153 271 699 975 95s 55202 891 56165s 315 700 38s 824 57300 623s 58760s 866s 59199 902s 678

60110s 719s 94s 61722s 62060 63185 64034s 47 176s 65331s 82s 85 688 727 66788 67293 580 637s 827 68860s 955 69123s 93 441 799s 896s

70076 869s 71702s 51 878 72174 301s 80s 484s 612 57s 737 74001 844 75272 386s 466 76102 78172s 861s 79379s

80461s 690s 81479s 588s 957 82974s 83305 588 84760 85259s 350 642 98s 861s 64 86537 653s 803 966s 87047s 53s 88126 651 951s 89080 659 76s 853s 962

90107 42s 632 92638s 886s 93273 94201 71 438s 78s 87s 824s 95031 403 710 96657 97279 99071 289 315 46s 98 587 859

100297 335 643 81s 915s 20 101474 601 736s 102227 103062 726s 861s 975s 104367s 105258s 106177s 209 487 626 836 952s 107375s 108149s 109729s 926.

110344s 10 67s 111640 851 112052 900s 58 113150 83 411s 538s 947 114410 115219s 318 943 116111s 284s 322 89 781 929s 117579 876 118276 404 574 601s 119040 148 237 838 957s

121018 174 343s 429 751 122153 493s 890s 123324s 124158s 99 125524s 128075s 581s 626 32 901 129150 734s 78 802 72.

130414s 590 947 132561 776 807s 989s 133112 18 631 705 134155 80 209s 313s 924 135135 371 92s 966 36718 884s 968 137459 139261s 387s 417s 41s 653s

140482s 142424 74s 143273 85s 592s 686s 839s 61s 144095s 206s 311 432s 145014s 146176s 77 381s 473s 591 842 927s 147289s 379s 421 595s 610s 976 148325s 74 766s 79 149080 587 724s 61 919.

150162 917 151763s 855 152012 938 153020 64 390s 561 605s 753 848 154207 48 757 901s 155359s 428s 947 156124 320 553 782s 157463s 544 158197 281s 159173s 251s 389 480

160102 542 161565s 725 839s 162076s 161 393 163095s 274s 916 35 164066 428s 76s 602 32 801s 984 165120 780s 166081 504s 673 700 74s 907s 167205 520 168193s 303 621s 169000 37s 346

170589 654 830 998 171691 857 172223 874 968 173556s 966s 174014s 175021s 461s 877s 176947 177436 553s 707 86s 886 178565 823s 84s 927s 179336

180390s 416s 579s 804s 181051 798s 182079 217s 47s 666 75s 839s 183121s 96s 518s 985 184109s 26s 277 693 858 185196 716 937 186362 822s 998 187299s 188037s 280s 364s 508s 626s 189656 72 794 985

190258 191245 501s 990 192005 16s 97 778s 926 30 193128s 152 424 53s 743s 194181s 448 718s 903s

נעכטיגע אימפּאָזאַנטע פּראָטעסט-אַקציע

(ענדע פון דער 1־טער זײַט)

בײַט און אַלע יודישע רעסטאָראַנען און צוקערניעס זענען געווען געשלאָסען.

די טרעגער־אַרבייטער האָבען אָפּגעשטעלט די אַרבייט אומעטום, בעזונדערס אויף דער אַלט־שטאָט, אַזוי אַז דאָס גאַנצע לעבען דאָרט איז כמעט אָפּגעשטאָרבען.

אין יודישען טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי" איז צוליב דעם נעכטיגען פּראָטעסט־טאָג נישט געשפּילט געוואָרען.

אין די פאַבריקען, וואו ס'אַרבייטען פּויליש און יודישע אַרבייטער

האָבען נעכטען ביז מיטאָג נישט געאַרבייט די פאַבריקען פון: קראַטאָשינסקי, גראָשאָווסקי, הערשענבערג און האַלבערשטאַט, קאַמינסקי, יאַכימאָוויטש, מאַזא און לעמפּערט, אַלט, לאַנדאַ, יאַקובאָוויטש, מייטעלבוים, פּיק און אַנדערע. אינגאַנצען האָבען צוליב סאָלידאַריטעט געשטרייקט אַנ'ערך 4000 אַרבייטער.

די שטרייקענדע אַרבייטער זענען נישט געבליבען זיצען אינדערהיים, נאָר האָבען שפּאַצירט אין די גאַסען. אַרום 12 אַ זייגער איז אויף פּיעטריקאָווער און נאָוואָמיעסקא פּשוט געוואָרען אַ געדראַנג פון מענשען, בעזונדערע גרופּען האָבען געמאַכט פערשידענע אויסגעשרייען געגען אַנטיסעמיטיזם און אַזוי ווייטער. דעמאָלט האָט אינטערווענירט די פּאָליציי און צוטריבען די שפּאַצירענדע. צו גרעסערע אינצידענטען איז געקומען אויף פּיעטריקאָווער, נאָוואָמיעסקא און אַגראַדאָווא.

אויף אַגראַדאָווא 9, וואו ס'געפינט זיך דער לאָקאַל פון „קולטור־אַמט" איז פאָרגעקומען אַן אימפּראָוויזירטע פערזאַמלונג. די פּאָליציי איז אַהין געקומען און צוטריבען די פערזאַמעלטע. די פערזאָנען, וועלכע האָבען נישט געהאַט קיין פּראַיינס־לעגיטימאַציעס זענען פערהאַלטען געוואָרען און אָפּגעפיהרט געוואָרען אין די קאָמיסאַריאַטען. דאָסזעלבע זענען פערהאַלטען געוואָרען פיל פערזאָנען בײַ אַנדערע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען און בײַ די צוזאַמענלויפען אין גאַס. דערבײַ האָבען געליטען צופעליגע פערזאָנען. צוזאַמען זענען פערהאַלטען געוואָרען דורכ'ן טאָג עטליכע צענדליג פערזאָן. פון וועלכע די גרעסטע צאָהל איז בײַ'ן אָוונד בעפרײַט געוואָרען.

אין אַלגעמיין איז די נעכטיגע פּראָטעסט־אַקציע אַדורך אימפּאָזאַנט און ווירדיג. ס'איז פּראַי צו דערמאָהנען בלויז די קליינע אויסנאַהמען, וועלכע האָבען נישט געוואָלט צושטעהן צו דער יודישער אחדות. דאָס זענען: צוקער. פאַבריק פון דיוואַנעס (פּלאַץ וואָלנאָשטשי 4) אַ חסידישער יוד, האָט נישט געוואָלט שליסען די פאַבריק.

ראַבינאָוויטש, זיידען־געשעפט (פּיעטריקאָווער 10) נישט געוואָלט שליסען דאָס געשעפט, גערופען פּאָליציי צו די יודען, וואָס האָבען געבעטען עס צו פערמאַכען, ערשט נאָך לאַנגע אונטערהאַנדלונגען האָט ער דאָס געשעפט געשלאָסען.

ל. טריסטמאַן, זיידען־געשעפט (פּיעטריקאָווער 84) האָט די גאַנצע צײַט געהאַט אָפען דאָס געשעפט.

אין וואַרשא און אויף דער פּראָווינץ.

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאָניש)

דער פּראָטעסט־שטרייק געגען אַנטיסעמיטיזם, געגען דער אַנטי־יודישער העצע און מעשה פּשיטיק האָט אויפגערודערט די יודישע בעפעלקערונג פון וואַרשאַ. אַזאַ טאָג ווי הײַנט איז נאָר אין וואַרשאַ נישט געזען.

די פאַבריקען, ווערקשטאַטען, געשעפטען, געוועלבער, ביוראָען, בענק, שולען — אומעטום, וואו עס געפינט זיך אַ יודישער אַרבייטער, אָנגעשטעלטער, האַנדעלסאַנגעשטעלטער, הערפאַשניק און שילער, איז אָפּגעשטעלט געוואָרען די בעשעפטיגונג. אויך יודישע דראָזשקאַזשעס, פורמאַנעס און שאָפערען זענען נישט אַרויסגעפאָהרען אין שטאָט. דאָרט וואו ס'אַרבייטען יודישע און פּוילישע אַרבייטער אָדער אָנגעשטעלטע, האָבען זיך די פּוילישע אַרבייטער סאָלידאַריזירט מיט'ן קאַמף פון די יודישע אַרבייטענדיגע מאַסען פאַר זייער כבוד און רעכט. אויך די פּוילישע אַרבייטער האָבען געוואָרפען די אַרבייט. אין פיל ערטער זענען פאָרגעקומען געמיינזאַמע פערזאַמלונגען פון יודישע און פּוילישע אַרבייטער און עס זענען איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען פּראָטעסט־רעזאָלוציעס.

* * *

דער פּראָפ. פעראיין פון יודישע פאָלקסשול־לעהרער האָט מאָנטאַג אָפּגעהאַלטען אַן עקסטרע אַלגעמיינע פערזאַמלונג און אָנגענומען אַ שאַרפען פּראָטעסט געגען די לעצטע אַנטיסעמיטישע געשעהענישען און אויסגעדריקט די סאָלידאַריטעט מיט'ן שטרייק פון די יודישע אַרבייטענדיגע מאַסען.

די שטאָט האָט הײַנט פערענדערט איהר פּנים, אין די יודישע און געמישטע ראַיאָנען זענען אַלע געשעפטען געווען פערמאַכט. אויף די מערק און באַזאַרען איז נישט געווען קיין לעבעדיגער נפש.

ס'איז אָבער נישט געווען יענע רוהיגקייט און געמיטליכקייט, וואָס מען איז געוואוינט צו זעהען אַ שבת אָדער יום־טוב. די גאַסען און הויפען זענען געווען פול מיט מענשען. אויף די טראָטואַרען איז נישט געווען מעגליך אַדורכצוגיין. ס'זענען געשטאַנען גרופּעס מענשען און לעבהאַפט געשמועסט, אויסדריקענדיג זייער צאָרן און פּראָטעסט געגען די אָפּגעטוענע עוולה און בעליידיגונגען. טאָמער האָט זיך ערגעץ וואו געפינען אַ געשעפט אָדער ווערקשטאַט, וואו מ'האָט געפּרובט בעהאַלטענערהייט אַרבייטען אָדער האַנדלען, האָט זיך „די גאַס" באַלד דערוואוסט, און די אַרבייט איז דאָרט גלייך אָפּגעשטעלט געוואָרען. דער

שטרייק־קאָמיטעט האָט די שטאָט איינגעטיילט אין ראַיאָנען, וועלכע זענען געוואָרען בעזעצט דורך מוזענטער אַרבייטער און אָנגעשטעלטע. ... בען אַכטונג געגעבען, אַז עס זאָל נישט געשעהן קיין שטרייקבּרעכעריי.

אויף נאַלעווקעס, גענשע, פראַנציסקאַנער, ... נאַ, ביעלאַנסקע, טוואַרדע, אייזערנער טויער, קרולעווסקאַ, מאַרשאַלקאָווסקאַ, שוו.־קזשיסקי און הונדערטער אַנדערע גאַסען און געסלעך איז יעטוועדע אַרבייט און האַנדעל געווען אָפּגעשטעלט. אין פּראַגע און אַנדערע פאָרשטעט דאָס זעלבע בילד.

די גאַסען זענען געווען געדיכט בעזעצט מיט פּאָליציי, פּאָליציי־פּאַטרולען אויף פערד זענען אַרום־געריטען אין גאַנצען יודישען ראַיאָן.

* * *

אין דערפריה זענען אין אַלע פעראיינען פאָרגעקומען גרויסע פערזאַמלונגען, אויף וועלכע מען האָט גערעדט וועגען שטרייק און די לעצטע געשעענישען אין לאַנד. אין פעראיין פון האַנדעלס־אָנגעשטעלטע האָבען זיך פערזאַמעלט טויזענט מאַן, ... בײַ'ר פּראָפ. פעראיין פון בעקלייד־אַרבייטער האָבען זיך פערזאַמעלט פיל הונדערטער ... פּאָליציי האָט זיי אַרומגערינגעלט. אַ לענגערע צײַט האָט מען זיי נישט געלאָזט אַוועקגיין. ... נאָך אַנ'אינטערווענץ האָט מען די פערהאַלטענע בעפרײַט.

ס'איז אוממעגליך אויסצורעכענען אַלע ... און בראַנזשעס, אין וועלכע מען האָט געשטרייקט, ס'איז אויך נישט נויטיג, ווייל דער שטרייק איז געווען אַ פולשטענדיגער — אַ הונדערטפּראָצענטיגער.

די יודישע טעאַטערס האָבען נישט געשפּילט.

דאָס יודישע אַרבייטענדיגע וואַרשאַ איז ... פון ערשטען האַלבען טאָג געווען אין גאַס. ... געווען אַ מעכטיגע איינדרוקספולע דעמאָנסטראַציע.

* * *

פון צענדליגער שטעט און שטעטלעך האָבען מיר בעקומען טעלעפאָנישע ידיעות, אַז דער שטרייק איז געווען אַ פולשטענדיגער. פון אומעטום מעלדעט מען אונז, אַז אַזאַ מעכטיגער פּראָטעסט איז נאָך נישט געווען.

קלאַנג־קינאָ
CAPITOL
16 זאַוואַדזקאַ

היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסער פילם
אונטער'ן נאָמען:
מעבער האָבן געזן וויבלען
אין דער הויפּט־ראָל
JOAN GRAWFORD
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאַבע
אָנהויב אין בעוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג.
שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער בייטאָג.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע - פּרייזען

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

פרייע פּאָסטענס

אַנ'ערסטקלאַסיגע קוואַליפיצירטע רעק-נייהערין, ווי אויך קוואַליפיצירטע קרעטשע - געזוכט דאַמען - בעשטעלט קענען זיך מעלדען בײַ רובין, פּיעטריקאָווער 64.

ס'ווערט געזוכט אַ טיכטיג פרײַליין אין רעסטאָראַן פּילסודסקיעגאָ 39, פּראָנט, 2. שט. טעל. 169-94. זיך מעלדען פון 5 ביז 8 אָוונט.

ס'איז נויטיג אַ קוואַליפיצירטע מאַשינערין צו בלוזקעס. צו מעלדען אין געוועלב וואָלבאָרסקאַ 38.

אַנ'ערסטקלאַסיגער אַרבייטער ווערט געזוכט בײַם דאַמען־שניידער מידלאַק, פּיעטריקאָווער 56.

ס'ווערט געברויכט אַנ'אָבערלאַק־נייהער מיט אַנ'אָבערלאַק. צו ערפאַהרען קילינסקיעגאָ 52, פירמא מאַנאַן, פּראָנט־געוועלב.

אַ מעדעל פון אַנשטענדיגע עלטערן צו פיהרען אַ ווירטשאַפט בײַ אַנ'אַנשטענדיגער פאַמיליע אָהן קליינע קינדער, געגען מאַנאַטליכען געהאַלט און פולע בעקעסטיגונג. די אַדרעס צו ערפאַהרען אין אדמ. פון דער צייטונג.

צו פערמיטען אַ לאָקאַל 5 ... אין אַ קאָנטאָר פאַר אַ פעראיין ... קיבוץ, אַ שטוב מיט אַ קוך אין ... זונדער הייזעל, ס'קען זיין אַ ... מ'קען קריגען אַ קאָנצעסיע. 11־טער ... טאָפּאַד 43, בײַם ווירט.

אָפּצוגעבען אַ לאָקאַל מיט ... צעסיע און טראַנסמיסיע אויף ... מאַשינען. צו ערפאַהרען בײַ ה. ... שטיין, פּילסודסקיעגאָ 43.

אַ בעקוועהם אָרט צו שלאָפען ... אַ יונגערמאַן איז אָפּצוגעבען ... סקאַ 14, אין הויף, 2. שטאָק, ...

Ładny pokój z wszelkiemi wygodami do oddania od zaraz dla jednej osoby. Zawadzka 30, m. 8. Dozorca wskaże.

Do wynajęcia sklep na placu Limanowskiego 1. Wiadomość u gospodarza.

פערשידענעס

צו פערקויפען אַ שטריק־מאַשין ... 12/70 וו אַ ל ט ע ר'ס מיט אַנ'... עווענטועל צו פערטוישען אויף אַ ... אָדער אַ 6־ער. לאַנדשטיין, שוו.־יאַקוב ...

צו פערקויפען אַ מאָטאָציקל ... גוטען צושטאַנד, אַ געניצטען, נישט ... צו ערפאַהרען 11 ליסטאָפּאַד 43 ... ווערכטער.

אַ מייסטער אויף קאָרט־שטוהל ... אַרבייט מיט גוטע רעפערענצען. ... אונטער „R. S. R." אין אדמיניסטר. ... דער צייטונג.

Szyję najelegantsze garnitury podług najnowszych fasonów po 45 zł. Dyplomowany zakład krawiecki H. Górecki, Piłsudskiego 50, lewa oficyna, wejście, parter.

ראַקאַלעז

אַ גאָלדענער האַנדעלס־פּונקט אויף קאַשטשעלנאַ 3, געוועלבער פון פערשידענע גרויסען פון זאָפאָרט אָפּצוגעבען אויך מיט דער וואוינונג: צו ערפאַהרען אויפ'ן אָרט פון 7—8 אָוונט.

אַ לעצט צימער, עווענטועל צוויי ניי־רעמאָנטירטע צימערן פאַר אַ סאָלידען מאַן, עווענטועל פאַר אַ פאָר־פאָלק צו פערדינגען. 11 ליסטאָפּאַדאַ 13, וו. 46, 1. שטאָק.

בילינ, רײַעל פּינקטליך
לעזט !!!!! אויפמערקזאַם!
עס איז שוין אריין אין קראַפט די נייע פּרייזען פאַר
דרוק־אַרבייט
אין דער בעקאַנטער אין לאָדז און אומגעגנד
שנעל־דרוקערײַ
בראַמבערג
לאָדז, צעגעלניאַנא 8
טעל. 255-09
וועלכע האָט זיך שוין בעריהמט געמאַכט מיט די שעהנע אויספיהרונג און עסטעטישען צוזאַמענשטעל

! אַ שעהנע שילד
בעצירט דאָס געשעפט!
צום קומענדיגען פריהלינג־סעזאָן, בעצירט אײַערע געשעפטען מיט נייע, מאָדערנע שילדען און רעקלאַמעס, לויט די נײַעסטע פּאַריזער מאָדעלען
דויערהאַפט! ◆ שעהן! ◆ ביליג!
נאָר בײַ דער בעוואוסטער פירמע
„FUCHS"
50 PIŁSUDSKIEGO 50
בלעכערנע שילדען, גלאָז, ליכט־רעקלאַמעס, בוכשטאַבען האָלצערנע, בלעכענע, מעטאַלענע. גאַראַנטירט געניצטע אַ. אַ. וו.

אַלע יודישע סוחרים
וואָס אַרבייטען טריקאָטאַזשען מעגען שוין ווייסען, אַז לײַכטע טריקאָטאַזשען זאָמערשטאָף און מעיפע אויף העמדער קען מען שוין קריגען אין דער יודישער טריקאָטאַזשען־פאַבריק־פירמא און ביליגע פּרייזען. 11 ליסטאָפּאַד 43.

GABINET KOSMETYKI LECZNICZEJ i TOALETOWEJ
„BELLA"
Piotrkowska 89, tel. 138-49.
prawa oficyna, 1 piętro.
Usuwanie wszelkich defektów cery.
Kuracje odmładzające i pielęgnujące urodę.
Porady bezpłatne.
Godz. przyjęć od 10—2 i 4—8 w.

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!
קאָמיסיאָנס־לאַגער
פון פערשידענע מאָדערנע
מעבעל
נייע און געניצטע, ווי אויך היגיענישע מאַטראַצען, מאַטשאַנעס, מאַטראַצן
אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די ביליגסטע פּרייזען נור בײַ
א. ווייצמאַן,
שענקיעוויטשאַ 6, טעל. 191-00.
בעמ.: איך קויף אויך פערשידענע געניצטע מעבעל, דיוואַנעס, ניי־מאַשינען, שרייב־מאַשינען, בעלעצן א.ז.וו.

שיי טלען
בײַ קערש.
סקווערנאַ 51
מיט פּאַריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען

PIERWSZE PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
(1־טע פּריוואַטע גיכע הילף)
זשעלאַנאַ 6 טעל. 12-333
(Legjonów 6)
מעטיג אהן איבעררייס בײַטאָג און בײַנאַכט.
גיכע ערצטליכע הילף אין אַלע ספּעציאַליטעטען.

לעטשניצע
פאַר ווענערישע־קראַנקע
מענער - שוועכע און הויט־קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי־דאָקטאָר פון 11־1 און פון 5־7 אָוונט.
אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.
M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49.
נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונט.
זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג.

Dr. med. Niewiążski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk zotec. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman